

Згідно форми № Н – 9.02
(затвердженої наказом
МОН молодь спорту
України
від 29 березня 2012 року № 384)

Міністерство освіти і науки України
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ:

**Завідувач кафедри,
д. держ. упр., професор**

_____ **І. П. Приходько**

« ____ » _____ **202__ р.**

ДИПЛОМНА РОБОТА

**Організація обліку і контролю основних засобів з метою підвищення
ефективності їх використання на підприємстві**

**Виконав: здобувач другого рівня
вищої освіти
спеціальності
071 «Облік і оподаткування»
Мала Я.С.**

Керівник доц. Чепець О.Г.

Дніпро – 2021

Форма № Н – 9.01
(затверджена наказом
МОНмолодьспорту України
від 29 березня 2012 року № 384)

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет обліку та фінансів
Кафедра обліку, аудиту та УФЕБ
Освітній ступінь магістр
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

«_____» _____ 20 р.

ЗАВДАННЯ

на дипломну роботу студентки

Малої Яни Сергіївни Миколаївни

- 1. Тема дипломної роботи** «Організація обліку і контролю основних засобів з метою підвищення ефективності їх використання на підприємстві»
керівник роботи Чепець Ольга Григорівна, к.е.н., доцент
затверджено наказом по ДДАЕУ від «08» жовтня 2021 р. № 3179
- 2. Строк подання студентом роботи** – 17.02.2021р.
- 3. Вихідні дані до роботи** Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р. №996 – XIV, Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 р. №292, П(С)БО 7 «Основні засоби», МСБО 16 «Основні засоби», річні звіти підприємства, дані аналітичного та синтетичного обліку
- 4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розкрити).** Теоретичні основи обліку і контролю наявності та руху основних засобів. Організація обліку основних засобів в АВ ТОВ «Агроцентр К». Контроль основних засобів з метою підвищення ефективності їх використання.
- 5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень).** Класифікація об'єктів основних засобів. Формування первісної вартості основних засобів за МСБО 16 та П(С)БО 7. Основні положення з обліку основних засобів, що відображаються в наказі про облікову політику. Процес обробки даних з використанням комп'ютерної форми ведення бухгалтерського обліку.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____ 19 лютого 2021р. _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Пор №	Назва етапів дипломного роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітки
1.	Теоретичні основи обліку і контролю наявності та руху основних засобів.	Квітень 2021р.	
2.	Фінансова-економічна характеристика господарства	Травень 2021р.	
3.	Організація обліку основних засобів в АВ ТОВ «Агроцентр К».	Серпень 2021р.	
4.	Контроль основних засобів з метою підвищення ефективності їх використання.	Вересень 2021р.	
5.	Вступ	Жовтень 2021р.	
6.	Висновки і пропозиції	Листопад 2021р.	
7.	Оформлення роботи	Грудень 2021 р.	

Студентка _____ Мала Я.С.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Чеpecь О.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ ТА РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	9
1.1. Економічна сутність та класифікація основних засобів	9
1.2. Порядок визнання та оцінка основних засобів	16
1.3. Методика проведення контролю основних засобів	22
Висновки до першого розділу	27
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»	29
2.1. Фінансово-економічна характеристика АВ ТОВ «Агроцентр К»	29
2.2. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики підприємства	38
2.3. Організація облік наявності і руху основних засобів	41
2.4. Напрями удосконалення організації обліку основних засобів	49
Висновки до другого розділу	57
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ	58
3.1. Організація внутрішнього контролю у АВ ТОВ «Агроцентр К»	58
3.2. Напрями удосконалення організації контролю основних засобів на підприємстві	63
Висновки до третього розділу	69
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74
ДОДАТКИ	81

РЕФЕРАТ

Дипломна робота викладена на __ сторінках друкованого тексту, включає вступ, 3 розділи, висновки і пропозиції. Список використаної літератури складається з __ найменувань.

Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів формування системи організації обліку і контролю основних засобів, проведення аналізу фінансово-економічної діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження виступає процес формування системи організації обліку і контролю основних засобів у Аграрно-виробничому товаристві з обмеженою відповідальністю «Агроцентр К».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та організаційних питань, пов'язаних з організацією обліку і контролю основних засобів у досліджуваному підприємстві з метою підвищення ефективності їх використання.

Для досягнення мети та виконання поставлених завдань у роботі було використано загальні методи економічних досліджень, зокрема такі, як аналіз, зіставлення, конкретизація, балансовий, абстрактно-логічний, а також економіко-статистичні методи із застосуванням середніх і відносних величин. Метод класифікації джерел інформації дозволив узагальнити та систематизувати погляди вчених на поставлену проблему.

Інформаційною базою дослідження стали нормативно-правові документи з обліку основних засобів, теоретичні та методологічні розробки вітчизняних та зарубіжних науковців, аналітичні матеріали, джерелами яких були наукові публікації, інформація бухгалтерського обліку, фінансової та статистичної звітності підприємства. Окремі результати кваліфікаційної роботи опубліковані у матеріалах студентської науково-практичної конференції.

Результати впроваджені в діяльність Аграрно-виробничого товариства з обмеженою відповідальністю «Агроцентр К».

Ключові слова

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АУДИТ, ОСНОВНІ ЗАСОБИ, АМОРТИЗАЦІЯ, КОНТРОЛЬ.

Ключевые слова

ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕТА, АУДИТ, ОСНОВНЫЕ СРЕДСТВА, АМОРТИЗАЦИЯ, КОНТРОЛЬ.

Keywords

ORGANIZATION OF ACCOUNTING, ACCOUNTING, AUDIT, FIXED ASSETS, DEPRESIATION, CONTROL.

ВСТУП

Актуальність теми. Основні засоби є важливою складовою для ефективної діяльності. Ми не можемо уявити будь-яке виробництво без необоротних активів оскільки вони забезпечують процес виготовлення продукції та надання послуг. В умовах швидкого розвитку бізнесу та надзвичайно високої конкуренції у багатьох підприємств немає коштів та часу для створення потужної матеріальної бази тому багато основних засобів орендуються. І в цих умовах необхідно зосередитися на точному введенні бухгалтерського обліку та контролю основних засобів як власних так і отриманих в оренду.

Питання надходження основних засобів і їх придбання мають неоднозначний характер оскільки для того щоб підприємство могло забезпечити необхідну кількість необоротних активів для виробничих потреб в першу чергу необхідно мати достатню кількість фінансових ресурсів для їх придбання які в свою чергу необхідно отримати як результат ефективної прибуткової діяльності попередніх періодів. При цьому велика вартість основних засобів в активі балансу говорить про неліквідність активів підприємства і обтяжує маневреність капіталу. Тому ефективним на початковому етапі створення бізнесу буде насамперед оренда основних засобів та поступове їх накопичення протягом наступних років.

Сформовані на початку господарської діяльності підприємства основні засоби потребують постійного управління ними. Саме організація обліку основних засобів може забезпечити ефективне їх використання оскільки вона включає в себе облік і контроль та аналіз надходження та вибуття основних засобів з урахуванням виробничих потреб підприємства. Нагромадження активів у вигляді зростання вартості основних засобів в балансі підприємства не завжди означає ефективну діяльність підприємства. Найчастіше кошти надмірно вкладені в необоротні активи могли б сприяти зростанню виробництва якби були інвестовані в оборотні активи та в операційну

діяльність. Тому менеджмент компанії має знайти баланс між накопиченням активів та інвестуванням у виробничу діяльність.

Організація обліку і контроль основних засобів неодноразово ставали предметом дослідження вітчизняних вчених та науковців зарубіжних країн, зокрема В. Бабіч, М.Т. Білуха, О. Бондар, Н.Н. Грабова, В.Н. Добровський, Т.Г. Камінська, Р.І. Криницький, В. А. Лушкин, В. Ф. Максимова, О. А. Петрик, В.В. Сопко, О.С. Яцунська та ін.

Однак ряд проблем організації та методики обліку і контролю основних засобів потребують подальших досліджень та наукових розробок.

Аналітичні процедури пов'язані з проведенням аналізу основних засобів допомагають зрозуміти реальну потребу в основних засобах та визначити рівень як їх зносу так і доцільність використання тих чи інших інструментів праці. Саме облік і контроль допомагають проведенню точного аналізу оскільки велика вартість основних засобів активі балансу не говорить про те що використання даних активів є ефективним і можливо вигідніше було б їх продати чи оновити на нове обладнання яке б мало більший запас потужності.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів формування системи організації обліку і контролю основних засобів, проведення аналізу фінансово-економічної діяльності підприємства.

Досягнення вказаної мети передбачає послідовне розкриття наступних завдань:

- розглянути теоретичне розуміння основного засобу та визначити як їх класифікують та оцінюють в сучасній економічній науці;
- розглянути вплив організації обліку і контролю з метою підвищення ефективності їх використання;
- дослідити нормативно-правове регулювання організації обліку і контролю основних засобів;
- надати фінансово-економічну характеристику підприємства, провести аналіз динаміки майна, капіталу господарюючого суб'єкта, аналіз руху та

функціонального стану основних засобів, проведення аналізу фінансових результатів, здійснити оцінку та аналіз фінансової стійкості підприємства, оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства, провести аналіз оборотності оборотних активів;

- охарактеризувати обліково-економічну службу підприємства та її місце в структурі управління ним;

- розглянути організацію обліку основних засобів на підприємстві;

- дослідити необхідність здійснення контролю основних засобів;

- визначити основні напрямки покращення стану організації обліку і контролю основних засобів.

Об'єктом дослідження виступає процес формування системи організації обліку і контролю основних засобів у Аграрно-виробничому товаристві з обмеженою відповідальністю «Агроцентр К».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та організаційних питань, пов'язаних з організацією обліку і контролю основних засобів у досліджуваному підприємстві з метою підвищення ефективності їх використання.

Методи дослідження. З метою реалізації поставлених завдань у роботі було використано загальні методи економічних досліджень, зокрема такі, як аналіз, зіставлення, конкретизація, балансовий, абстрактно-логічний, а також економіко-статистичні методи із застосуванням середніх і відносних величин. Детальне вивчення інформації за темою дослідження дозволило зрозуміти погляди вчених та провідних фахівців в галузі обліку і контролю на поставлену проблему. Обробка даних а також табличне та графічне відображення економічної інформації здійснювалось різноманітними програмними засобами такими як MS Excel та Numbers

Інформаційною базою дослідження стали нормативно-правові документи з обліку основних засобів, теоретичні та методологічні дослідження науковців та провідних фахівців та аналітичні дані досліджувано підприємства. Окремі

результати кваліфікаційної роботи опубліковані у матеріалах студентської науково-практичної конференції.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних основ і наданні рекомендацій підкріплених практичним досвідом щодо удосконалення організації обліку і контролю основних засобів з метою підвищення ефективності їх використання на підприємстві.

Удосконалено:

- порядок обліку витрат на відновлення основних засобів та їх поліпшення, що сприятиме відповідності доходів і витрат підприємства;
- методика обліку основних засобів не введених в експлуатацію використовуючи рахунок 181 «Об'єкти до монтажу, установлення»;

Набули подальшого розвитку:

- методика проведення контролю основних засобів, що покращить ефективність їх використання.

Основним результатом під час написання дипломної роботи є виконання завдань і цілей, що були сформовані перед написанням роботи. Також було запропоновано шляхи вирішення проблем в процесі формування організації обліку і контролю основних засобів, були висунуті пропозиції щодо заходів, які підвищать ефективність ведення обліку основних засобів.

Практичне значення отриманих результатів. Дипломна робота має практичну цінність для підприємства. До результатів цієї роботи можна звертатися під час вирішення питань щодо формування облікової політики, при здійсненні аналізу фінансово-економічного стану підприємства, при вирішенні управлінських задач, при розробці програми перевірки основних засобів, а також при виникненні питань з їх нормативно-правового регулювання.

Дипломна робота містить три розділи де наведено теоретичне і практичне дослідження а також узагальнюючі висновки і надані пропозиції та список використаних літературних джерел і додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ ТА РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1.1. Економічна сутність та класифікація основних засобів

Матеріальну базу будь-якого підприємства складають засоби праці та предмети праці які разом об'єднуються у засоби виробництва. Якщо розглядати основні фонди у вартісному вираженні то ми матимемо справу з основними засобами. Основні засоби на підприємство поділяються на дві великі групи основні виробничі засоби та основні невиробничі засоби і таке ділення навіть виходячи з самої назви говорить про відношення цих основних засобів до процесу виробництва. Основні виробничі фонди безпосередньо беруть участь у виробничих процесах до них відносяться машини та обладнання.

Активний засіб означає що він бере участь у процесі виробництва активним чином. Проте до основних засобів також відносяться і невиробничі фонди а це основні засоби які не беруть участь у процесі виробництва.

Основні засоби – це довгострокові матеріальні активи які використовуються бізнесом для забезпечення процесу виробництва і отримання доходу. Основні засоби дають фірмі довгостроковий фінансовий прибуток, оскільки термін їх використання перевищує один рік. Вони також відомі як капітальні активи і позначаються терміном «Основні засоби» у балансі. Їх не можна легко конвертувати в готівку тому вони підпадають під категорію неліквідних активів.

Значення основних засобів для виробництва неможливо переоцінити оскільки для ефективного розвитку компанії необхідне постійне інвестування у власні активи. Неможливо уявити якесь виробництво без участі основних засобів і будь-який власник компанії перш ніж реалізувати певну бізнес ідею замислюється насамперед якими засобами можливо її здійснити. Саме тому основні засоби є дуже цінними в діяльності будь-якої компанії і їх вартість досить висока.

Коли ми говоримо про капітал підприємства про способи його формування ми насамперед розуміємо що він може бути сформований за допомогою внесення грошей і необоротних матеріальних активів. Думаючи про капітал ми маємо на увазі активи які є в наявності у підприємства і як правило в більшості випадків це активи які були створені на початковому етапі формування підприємства та які були сформовані протягом наступних періодів діяльності компанії.

В Україні розроблено стандарти бухгалтерського обліку які мають допомагати у формуванні облікової політики підприємства та є основою для ведення обліку за різними категоріями активів і зобов'язань. Основні параметри порядку відображення основних засобів у бухгалтерському обліку викладено у П(С)БО 7 «Основні засоби» [21].

Проте не потрібно обмежуватись лише стандартом окрім цього є інформація про необоротні активи у різних нормативних документах. Зокрема наведено інформація про групи основних засобів та порядок нарахування амортизації за податковим методом у Податковому кодексі України [19].

П(С)БО 7 визначає «основні засоби» як матеріальні активи які підприємство утримує з метою використання їх в процесі виробництва із терміном використання більше року [21]. Як правило термін корисного використання вказується в технічних даних майна. Треба розуміти що мова не йде про перепродажі тобто якщо якесь майно куплено і використовували його в роботі всього півроку а потім продали. Термін корисного використання фіксується в технічну паспорті виробника тобто через півроку майно приходить у непридатність саме це і вважається терміном корисного використання.

Підприємства стикаються з таким поняттям як основні засоби і виникає питання а яке майно можна віднести до основного засобу. Визначити це нескладно перш за все потрібно орієнтуватися на три основних критерії: перший - критерій вартість майна якщо вартість майна становить більше 6000 грн. воно відноситься до основних засобів; другий це термін використання становить більше одного року і третій критерій це очікуване отримання

економічних вигід від його використання.

Потрібно також пам'ятати що в українському обліку існує така категорія як малоцінні та швидкозношувальні предмети і досить часто виникають питання вірного віднесення активів до основних засобів чи до МШП [31].

Основні засоби є формою необоротних активів. І варто розуміти що сюди включаються

До інших необоротних активів включають довгострокові інвестиції та нематеріальні активи. До нематеріальних активів відносяться основні засоби які планується використовувати протягом тривалого періоду проте вони не мають фізичного існування. Прикладами нематеріальних активів є гудвіл як створений імідж компанії, авторські права і торгові марки та інтелектуальна власність. Класифікувати необоротні активи можна і довгострокові інвестиції які включають облігації що не будуть продані протягом року.

Виробництво є капіталомісткою галуззю а тому вимагає постійних інвестицій у обладнання. Тому капіталізація активів є невід'ємною частиною зростання внутрішнього інвестування на підприємстві.

Основними виробничими засобами господарюючого суб'єкта згідно Падалка К. є такі засоби виробництва які задіяні в процесі виробництва і використовуються поступово протягом кількох виробничих циклів при цьому частинами переносять свою вартість на готовий продукт у вигляді амортизаційних відрахувань[18].

За словами Ткаченко Н. основні засоби - це сукупність засобів праці та матеріально-майнових цінностей які функціонують у натуральній формі у сфері матеріального виробництва і у невиробничій сфері за ціною придбання і терміном служби більше одного року [28].

Спираючись на дослідження Зюкової М. М. щодо поняття «основні засоби» можемо зазначити, що в бухгалтерському обліку давно треба відмовитись від застосування терміну «основні фонди» тим більше що ні в одному нормативному документі що стосується основного засобу не згадується цей термін. Основні засоби як частина майна підприємства відображається в

активі балансу проте що стосується фондів то це дещо застаріле визначення джерел утворення господарських засобів [8].

Засоби які використовуються у виробничому процесі відносяться до основних засобів. Основні засоби це засоби праці використовувані у процесі виробництва тривалий період і повільно зношується та включаються у собівартість виготовленої продукції. З цього визначення слід розуміти що до них відносяться верстати, будівлі і споруди та обладнання і так далі тобто все що ми можемо використовувати тривалий час тривалий час тобто більше 12 місяців [8].

Основні засоби можна згрупувати за їх призначенням та галузевою ознакою (рис.1.1).

Рис. 1.1. Схема класифікації основних засобів

З часом основні засоби зношуються і потребують ремонту чи модернізації. Спочатку ми робимо поточний ремонт та потім нам доводиться

рано чи пізно робити капітальний ремонт і коли виникає потреба ремонту то потрібні засоби для виконання ремонту відповідно.

Для дотримання правильності відображення в обліку основних засобів необхідним є їх правильне віднесення до певної групи та достовірна їх класифікація (додаток А, Б).

Сутність основних засобів як об'єкта бухгалтерського обліку в певній мірі характеризується критеріями їх визнання активами підприємства. Через відносну новизну даних понять в економічній літературі відсутнє їх чітке трактування. Для уточнення критерію принесення об'єктом економічних вигод доцільно в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» розкрити способи надходження на підприємство майбутніх економічних вигод від використання основних засобів.

Отже, за функціональним призначенням:

- виробничі - основні засоби що безпосередньо беруть участь у виробничому процесі або сприяють його здійсненню (будови, споруди, силові машини та обладнання робочі машини та обладнання) що діють у сфері матеріального виробництва;

- невиробничі основні засоби, що не беруть безпосередньої або побічної участі у процесі виробництва та призначені в основному для обслуговування комунальних і культурно-побутових потреб трудящих;

- будови та споруди обладнання які використовуються у невиробничій сфері.

За галузевою ознакою основні засоби поділяються на: промислові будівельні сільськогосподарські транспортні зв'язку.

Більша частина основних засобів належить до галузі «Промисловість». Вона безпосередньо пов'язана з процесом виробництва продукції. Але наявність інших видів господарської діяльності (ведення підсобного сільського господарства та будівельно-монтажні роботи утримання дитячих установ тощо) зумовлює необхідність обліку основних засобів, що належать до інших галузей господарства які перебувають на балансі промислового підприємства, належать

до галузі «Будівництво», підсобного сільського господарства - до галузі «Сільське господарство» [15].

У зв'язку з цим у бухгалтерському обліку основні засоби інших галузей поділяються на промислово-виробничі виробничі та основні засоби інших галузей народного господарства.

До промислово-виробничих основних засобів належать: будови і споруди і передавальні пристрої машини та устаткування робочі машини та обладнання вимірвальні й регулюючі прилади лабораторне устаткування і обчислювальна техніка, інші машини та обладнання транспортні засоби інструмент виробничий інвентар та приладдя, господарський інвентар робочі та продуктивні тварини і багаторічні насадження та меліорація земель і водойми інші основні засоби.

Невиробничі основні засоби безпосередньо не беруть участі у процесі виробництва. До невиробничих основних засобів належать: будови і споруди житлово-комунального та культурно-побутового призначення, транспортні засоби обладнання чи інструменти та інші основні засоби невиробничого призначення для обслуговування житлових і комунальних та культурно-побутових потреб населення.

За використанням основні засоби поділяють на діючі (усі основні засоби, що використовуються у господарстві) недіючі (ті що не використовуються у даний період часу у зв'язку з тимчасовою консервацією підприємств або окремих цехів) запасні (різне устаткування що знаходиться в резерві й призначена для зміни об'єктів основних засобів, що вибули або ремонтуються).

У балансі підприємства відображаються тільки власні основні засоби а не орендовані з метою уникнення подвійного обліку основних засобів у орендаря та орендодавця. Крім того, витрати на модернізацію чи навіть ремонт орендованих засобів не завжди може бути визнано податковою службою.

Компанії набувають свої основні засоби різними способами. Замість того, щоб просто купувати свої основні засоби деякі компанії можуть вирішити взяти їх в оренду. Вони реєструють придбані основні засоби за їх собівартістю (сума придбання плюс будь-які витрати пов'язані з придбанням). Як обліковувати

основні засоби, придбані в лізинг? Оренду можна розділити на дві категорії: операційну та фінансову оренда. Компанії можуть брати участь в одному з них або обох при придбанні своїх активів.

Основні засоби для цілей нарахування амортизації поділяють в податковому і бухгалтерському обліку на такі групи (рис.1.2):

Рис. 1.2. Групи основних засобів для нарахування амортизації

Таким чином використання основних засобів залежить від їх приналежності до тієї чи іншої групи а застосування методів нарахування амортизації буде в свою чергу залежить від того на якій системі оподаткування знаходиться підприємство. І оскільки не має єдиного підходу до організації їх обліку бухгалтери вимушені діяти в умовах коли існує неоднозначність законодавчих актів і нормативно-правових документів

1.2. Порядок визнання та оцінка основних засобів

Поінформованість про наявність засобів праці та постійний контроль за їх ефективним використанням мають велике значення в управлінні виробничою діяльністю кожного підприємства. Цьому має сприяти добре побудований їх облік. Визначальною основою обліку основних засобів є порядок визнання та оцінки основних засобів. З метою економічно обґрунтованого визначення порядку визнання основних засобів першочергове значення має вартісна оцінка основних засобів. Методи оцінки основних засобів залежать від джерел їх надходження на підприємства. Стан і використання основних засобів є важливою умовою, фактором забезпечення нормальних умов процесу виробництва та підвищення його ефективності. Саме тому на підприємствах дуже важливим є порядок визнання та оцінки основних засобів.

Критерії визнання основних засобів аналогічні критеріям визнання, які застосовуються для всіх активів. Так об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена [21].

Як зазначає Наумчук О. А. через відносну новизну даних понять в економічній літературі відсутнє їх чітке трактування. Для уточнення критерію принесення об'єктом економічних вигод, доцільно в Законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» розкрити способи надходження на підприємство майбутніх економічних вигод від використання основних засобів, а саме: участь окремо або разом з іншими активами у виробництві продукції або наданні послуг; можливість обміну на інші активи; погашення ними зобов'язань підприємства; розподіл між власниками підприємства [13].

Наступною умовою визнання основних засобів є можливість їх контролю підприємством. З визначення активів що надано у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги

до фінансової звітності» незрозуміло чи має контрольований об'єкт бути власністю підприємства, чи достатньо прав володіння та користування ним. Дослідження вітчизняної і закордонної економічної літератури дозволило уточнити концепцію контролю основних засобів що має на увазі дотримання таких умов:

- підприємство приймає на себе ризики, пов'язані з використанням об'єкта, що можуть відрізнитися в залежності від способу надходження і призначення основних засобів;

- об'єкт який використовується у господарській діяльності приносить економічну вигоду;

- підприємство обмежує доступ інших осіб до одержання економічних вигод від використання даного об'єкта [20].

Базою правильної організації бухгалтерського обліку основних засобів є затверджена типова класифікація основних засобів і єдиний принцип їхньої оцінки в обліку.

Грошова або вартісна оцінка основних засобів необхідна для планування розширеного відтворення визначення ступеня зносу і розміру амортизаційних відрахувань та ін.

Відповідно до ПСБО 7 «відображаються в обліку за первісною вартістю - історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів сплачених (переданих) витрачених для придбання (створення) необоротних активів» [21].

Первісна вартість активу враховує всі елементи, які можна віднести до його придбання та введення активу в експлуатацію. Ці витрати включають вартість закупівлі та такі фактори, як комісійні, транспортування, оцінки, гарантії, а також установка та випробування. Первісну вартість можна використовувати для оцінки типу активу, включаючи обладнання, нерухомість та інструменти безпеки. Саме за первісною вартістю активи зараховуються на баланс підприємства.

Первісна вартість включає всі аспекти придбаного активу, що піддаються

кількісному виміру. У балансі та примітках до фінансової звітності будуть відокремлені основні засоби за історичною вартістю та накопичена амортизація цих довгострокових активів [13].

Первісна вартість активу охоплює більше ніж вартість придбання активу а суми витрат можуть зменшити потенційний оподатковуваний прибуток від продажу активу. Податкову базу можна розрахувати взявши первісну вартість і віднявши накопичену амортизацію активу.

Важливе питання як зараховувати на баланс основні засоби і за якою ціною їх зараховувати залежить від того яким чином до нас потрапили основні засоби. Найпоширенішими є п'ять шляхів надходження основних засобів на баланс підприємства: перше придбання у постачальників; друге - самостійно виготовлений основний засіб; третє це отримання основних засобів як внесок до статутного капіталу та останні два шляхи які звичайно не дуже поширені але є і не можна їх не враховувати це обмін на подібні активи та обмін на не подібні активи. Таким чином від того яким шляхом вони потрапляють до нас на підприємство ми визначатимемо вартість за якою зараховуватимемо на баланс основні засоби.

Первісною вартістю основних засобів що внесені до статутного капіталу підприємства визначається погоджена засновниками (учасниками) підприємства їх справедлива вартість.

Первісна вартість об'єктів переведених до основних засобів з оборотних активів та товарів і готової продукції тощо дорівнює їх собівартості яка визначається згідно з П(С)БО 9 «Запаси» та П(С)БО 16 «Витрати» [22].

Первісна вартість об'єкта основних засобів отриманого в обмін на подібний об'єкт дорівнює залишковій вартості переданого об'єкта основних засобів. Якщо залишкова вартість переданого об'єкта перевищує його справедливу вартість то первісною вартістю об'єкта основних засобів отриманого в обмін на подібний об'єкт є справедлива вартість переданого об'єкта з включенням різниці до витрат звітного періоду.

Первісна вартість об'єкта основних засобів переданого в обмін (або

частковий обмін) на неподібний об'єкт дорівнює справедливій вартості переданого об'єкта основних засобів збільшеній (зменшеній) на суму грошових коштів чи їх еквівалентів, що була передана (отримана) під час обміну.

Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат пов'язаних з поліпшенням об'єкта (модернізація модифікація добудова дообладнання реконструкція тощо) що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод первісно очікуваних від використання об'єкта. Первісна вартість основних засобів зменшується у зв'язку з частковою ліквідацією об'єкта основних засобів. Витрати що здійснюються для підтриманні об'єкта в робочому стані а також для одержання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигод від його використання включаються до складу витрат [27].

Підприємство переоцінює об'єкт основних засобів, якщо його залишкова вартість значно (більш, ніж на 10 відсотків) відрізняється від справедливої вартості на дату балансу. У разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів до якої належить цей об'єкт. Переоцінена первісна вартість та сума зносу об'єкта основних засобів визначається множенням відповідно первісної вартості і суми зносу об'єкта основних засобів на індекс переоцінки. Індекс переоцінки визначається діленням справедливої вартості об'єкта який переоцінюється, на його залишкову вартість. Якщо залишкова вартість об'єкта основних засобів дорівнює нулю то його переоцінена залишкова вартість визначається додаванням справедливої вартості цього об'єкта до його первісної (переоціненої) вартості без зміни суми зносу об'єкта. Відомості про зміни первісної вартості та суми зносу основних засобів заносяться до реєстрів аналітичного обліку [17].

Облік основних засобів здійснюється в натуральному і вартісному тобто грошовому еквіваленті у визначенні їх вартості. Первісна вартість це один з видів вартісної оцінки це фактична вартість придбання основних засобів які являють собою суму витрат на покупку і витрати на введення в експлуатацію або створення основних засобів. Вартісна оцінка дозволяє судити про ступінь

зношеності засобів праці планувати оновлення та ремонт основних засобів. Ліквідаційна вартість основних фондів це кошти, які можна виручити від їх ліквідації, наприклад від здачі верстата на металобрухт. У більшості випадків ліквідаційна вартість основних засобів які виробили свій ресурс не перевищує 10% від первісної вартості а багато підприємств навіть її не беруть у розрахунок. [17].

Коли основний засіб досягає кінця строку його корисного використання, його зазвичай вибувають, продаючи за ліквідаційною вартістю. Це оціночна вартість активу, якщо він був розбитий і проданий по частинно. Актив може стати застарілим і отже буде натомість вилучено без отримання жодної плати. В такому випадку основний засіб списується з балансу так як не використовується підприємством.

Знос це загальна сума накопиченої амортизації за весь період використання об'єкта основного засобу тоді як амортизація це поступове перенесення вартості основного засобу на витрати виробництва протягом усього періоду його корисного використання [11].

Термін корисного використання або життєвий цикл основного засобу це період протягом якого буде повністю перенесена його вартість на витрати на виробництва або буде вироблено необхідний обсяг продукції за допомогою цього активу.

Ліквідаційна вартість це вартість між первісною вартістю та зносом який буде нарахований на за весь період експлуатації основного засобу. Ліквідаційна вартість поступово зменшується із збільшенням періоду нарахування амортизації. Ліквідаційну вартість можна визначити як нульову вартість, якщо використання активу після певного періоду часу не передбачено за технічними параметрами.

Облік основних засобів за переоціненою вартістю або переоцінка це зміна балансова вартість основного засобу через зміни ринкової вартості. Потрібно визначити поточну відновлювальну вартість основного засобу тобто якщо вона змінилася і потрібно її визначити. Але потрібно зрозуміти яку б яку суму

грошей витратила б компанія сьогодні на покупку такого ж основного засобу, Це потрібно зробити наприклад отримавши оцінку незалежного експерта або ви взяти відомості з кадастрової вартості далі потрібно відобразити ці результати в бухгалтерському обліку шляхом зменшення або збільшення оцінки початкової вартості основного засобу і амортизації нарахованої за весь час його використання. При цьому потрібно пам'ятати що просто так нічого робити не можна оскільки потрібно оформити документи. Тобто це деякі підтверджуючі документи на підставі чого загалі змінюється вартість основного засобу.

Рис. 1.3. Методи нарахування амортизації основних засобів

Переоцінювати можна будь-які основні засоби в тому числі і землю. Переоцінка це право а не обов'язок організації якщо підприємство один раз переоцінило активи то необхідно переоцінювати їх щорічно якщо ж немає бажання це робити потрібно це зазначити в обліковій політиці. При цьому можна вказати окремі об'єкти основних засобів щодо яких буде проводитись переоцінка а до яких ні, наприклад тільки обладнання або наприклад тільки транспортні засоби. Переоцінка може проводитися не частіше одного разу на рік і як вже було вказано якщо це було зроблено одного разу то переоцінку тепер потрібно робити обов'язково щороку на 31 грудня звітного року.

Питання оцінки активів підприємства вважається одним з найважливіших питань обліку, оскільки від правильної оцінки залежатиме відображення даних у балансі і відповідно достовірно визначено оцінку фінансового стану підприємства. Підприємство самостійно визначає початкову і ліквідаційну вартість і може обрати необхідний метод амортизації. Однак за здавалося б наявним вибором стоять досить серйозні обмеження, відображені в Податковому кодексі і часом за наявності вибору фактично вибору не існує

1.3. Методика проведення контролю основних засобів

Так як роль основних засобів дуже важлива на кожному підприємстві то і їх контроль є важливим етапом перевірки звітності підприємства. Метою контролю основних засобів є підтвердження достовірності даних про вартість основних засобів відображених у фінансовій звітності.

Головними завданнями контролю обліку руху основних засобів є:

- перевірка документального забезпечення операцій з основними засобами;
- підтвердження правильності та своєчасності відображення і обліку операцій з основними засобами;
- зіставлення даних аналітичного з даними синтетичного обліку основних

засобів;

- зіставлення даних синтетичного обліку основних засобів з даними фінансової звітності [25].

Джерелами інформації для контролю є первинні документи і облікові регістри а також акти та довідки попередньої перевірки акти перевірки та інша документація що має певну послідовність.

Основними методами, що використовуються при контролі основних засобів є опитування, фізична перевірка порівняння підрахунок документальна перевірка вибіркоче дослідження. А оскільки перевірка обліку основних засобів є процесом достатньо трудомістким, потребує опрацювання великих обсягів інформації при цьому при перевірці застосовують вибіркоче дослідження основних засобів [30].

При перевірці на основі первинних даних і даних аналітичного і синтетичного обліку основних засобів звертається увага на наступні основні питання:

- своєчасність і правильність документального оформлення і відображення в облікових регістрах надходження переміщення і вибуття основних засобів;

- правильність розрахунку амортизаційних сум і віднесення їх на собівартість продукції а також відображення її на рахунках синтетичного обліку;

- своєчасність і правильність списання недоамортизованої частини основних засобів на фінансові результати підприємства;

- правильність і своєчасність нарахування орендної плати за основні засоби і віднесення на собівартість продукції;

- правильність віднесення до основних засобів тих що знаходяться на балансі підприємства;

- правомірність списання витрат на проведення ремонту основних засобів;

- своєчасність і правильність проведення інвентаризації і відображення

результатів на рахунках;

- достовірність індексації вартості основних засобів і віднесення сум на рахунки бухгалтерського обліку;

- правомірність реалізації основних засобів а також їх оцінка при реалізації як підприємством так і приватною особою [3].

Щоб реалізувати всі ці задачі необхідно переконатися в правильності організації аналітичного обліку та вияснити чи всі основні засоби закріплені за матеріально-відповідальними особами і перевірити правильність проведення останньої інвентаризації які її результати і чи відображені вони в обліку та проконтролювати достовірність облікових даних про наявність і рух основних засобів.

Облікова політика підприємства в першу чергу має бути переглянута перевіряючими оскільки в ній описано основні процедури щодо обліку основних засобів. Саме в обліковій політиці має бути відображено порядок віднесення основних засобів до певної групи та порядок нарахування амортизації для кожної із груп а також порядок проведення переоцінки основних засобів.

Тому що перед тим як перевіряти як здійснюється облік треба перевірити як цей облік на підприємстві організований. В обліковій політиці у відповідності з П(С)БО 7 повинно бути вказано методи оцінки основних засобів їх класифікація на підприємстві методи амортизації ознаки включення об'єктів до складу основних засобів [4].

При перевірці необхідно приділити увагу відповідності облікової політики діючому законодавству та бухгалтерським вимогам щодо основних засобів. Потрібно перевірити наскільки доцільно застосовувати ту чи іншу форму організації бухгалтерського обліку чи відповідає вона конкретним умовам роботи підприємства. Перевірці підлягає також стан синтетичного обліку і його зв'язки з даними аналітичного обліку.

Надходження основних засобів - перевіряється правильність відображення в обліку надходження основних засобів та правильність

бухгалтерського обліку оприбуткування їх незалежно від форми власності підприємства.

Також важливим є перевірка створення комісії з приймання основних засобів та оформлення її результатів а також перевірка договорів їх купівлі-продажу і правильність зазначення первинної вартості в актах приймання-передачі основних засобів. Важливою умовою збереження основних засобів є проведення їх інвентаризації тому в процесі контролю необхідно перевірити повноту та своєчасність її проведення і правильність відображення результатів. Це потрібно для переконання чи можна довіряти результатам інвентаризації.

Особливу увагу потрібно приділити перевірці сум податку на додану вартість при придбанні основних засобів. Перевіряючому необхідно зосередити увагу на порядку формування первісної вартості окремих об'єктів основних засобів у випадках, якщо в документах що супроводжують купівлю зазначено вартість не кожного об'єкта окремо а кількох об'єктів разом. Первісну вартість придбаних об'єктів встановлюють пропорційно до справедливої вартості виходячи з фактичних витрат на їх придбання.

Основні засоби що знаходяться на підприємстві рано чи пізно списуються. Вони можуть бути продані чи списані у разі морального фізичного зносу або ліквідовані при аваріях і стихійних лихах та інших надзвичайних ситуаціях, вкрадені або передані у вигляді вкладу статутний капітал інших підприємств. Моральний знос це старіння об'єкта основного засобу в результаті появи більш досконаліх аналогів а фізичний знос це матеріальне старіння основного засобу в результаті якого поступово втрачається його первісна вартість. Списати ті об'єкти основних засобів які не здатні приносити організації доходів майбутньому можливо але як це встановити щоб визначити чи можна основний засіб надалі використовувати чи це економічно доцільно чи є сенс проводити відновлення основних засобів. Для цього необхідно створити комісію яка затверджується наказом керівника. Ця комісія може бути як постійна тобто створюється на який-то тривалий термін і вона бере участь у процедурі списання всіх основних засобів або комісія може створюватися

спеціально під якийсь основний засіб. Склад комісії повинен бути затверджений наказом керівника до неї входить головний бухгалтер або бухгалтер з обліку основного засобу а також інші особи які є компетентними у питаннях списання основних засобів. За підсумками роботи комісії повинен бути складений акт на списання таким чином щоб прийняти рішення про списання основного засобу комісія повинна перевірити дані бухгалтерського обліку по об'єкту основного засобу провести огляд об'єкта який планується списати проаналізувати можливість та раціональність відновлення цього основного засобу і встановити причини ліквідації: фізичній чи моральний знос або аварія.

Про списання необхідно оформити наказ керівника організації про це неодноразово говорили фахівці податкового відомства у своїх листах. В ньому вказується як саме об'єкт буде ліквідований і на комісію покладається контроль процесу ліквідації та оприбуткування демонтованих деталей з подальшим оформленням всіх необхідних документів.

Після завершення роботи комісії треба оформити акт про ліквідацію а після того як основний засіб буде ліквідовано необхідно скласти акт про списання.

Якщо об'єкти основних засобів бувають наслідком морального чи фізичного зносу, то їх списання необхідно обґрунтувати для цього у відповідному акті потрібно обов'язково вказати конкретну причину, наприклад процесор не дозволяє завантажити сучасні програми наслідок морального зносу і удосконалення неможливо. Також треба підтвердити що подальша експлуатація недоцільно а модернізація даного основного засобу є нераціональною. Далі необхідно зробити відповідні записи в інвентарній картці основного засобу.

Облік основних засобів супроводжується чималим обсягом первинної документації. Тому тут дуже важливим є точне відображення всіх даних у первинних документах. При перевірці насамперед буде звірятися відповідність внесених даних у різних первинних документах, наприклад акт проведення в

експлуатацію з інвентарною карткою об'єкта основного засобу. І вже після проведення документального звірення наступним етапом є перевірка фактичної наявності основних засобів та звірка фактичної наявності з документальним відображенням [29].

Підсумовуючи все вищезазначене можна сказати що контроль основних засобів має забезпечити достовірну картину забезпеченості підприємства основними засобами, при цьому велике значення має як документальна перевірка так і фактична. Окрім цього невизначеність у багатьох питаннях стосовно оцінки основних засобів може спричинити певні збитки підприємству через невірно визначену вартість основного засобу чи через несвоєчасно проведену його переоцінку.

Висновки до першого розділу

1. Формування інформації в бухгалтерському обліку про основні засоби і подання відповідної інформації у фінансовій звітності регламентується П(С)БО 7 та НП(С)БО 1. Найскладнішим є питання віднесення активу до складу основних засобів оскільки критерії які надано не завжди підходять для правильної класифікації.

2. Класифікація основних засобів є основою ефективною та раціональною організації їх обліку. Адже, саме розуміння сутності об'єкта основних засобів допомагає вести облік та сприяє ефективному їх використанню.

3. Зазвичай необоротні активи підприємство планує використовувати протягом тривалого періоду для отримання економічної вигоди. До необоротних активів крім основних засобів належать нематеріальні активи та довгострокові інвестиції. Наразі постає питання з правильності обліку нематеріальних активів і не розуміння правильності їх обліку тому часто їх відносять до складу основного засобу

4. З часом основні засоби втрачають свою вартість через нарахування амортизації. Оскільки вони забезпечують довгостроковий дохід то ці активи впливають на витрати інакше ніж інші статті. Якщо матеріальні активи підлягають списанню на витрати виробництва а нематеріальні активи нарахуванню амортизації. Щорічно списується на витрати періоду певна сума вартості активу. Вартість активу зменшується разом із сумою амортизації у балансі підприємства.

5. Методи за якими підприємство амортизує необоротні активи може призвести до того, що його балансова вартість може відрізнитися від поточної ринкової вартості за якою актив можна продати. Тому треба звертати увагу на своєчасність проведення дооцінки чи уцінки основних засобів що забезпечить відображення у балансі підприємства достовірних даних про розмір капіталу підприємства.

6. Придбання або вибуття основних засобів відображаються у звіті про рух грошових коштів компанії у розділі руху грошових коштів від інвестиційної діяльності оскільки оприбуткування основних засобів проводиться через рахунок капітальних інвестицій. Придбання основних засобів являє собою відтік грошових коштів до компанії тоді як продаж є притоком грошових коштів. Якщо вартість активу падає нижче його чистої балансової вартості актив підлягає списанню від знецінення. І як результат його облікова вартість у балансі коригується у бік зменшення щоб показати його завищену вартість порівняно з ринковою вартістю.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА НАПРЯМИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ

2.1. Фінансово-економічна характеристика АВ ТОВ «Агроцентр К»

АВ ТОВ «Агроцентр К» має колективну форма власності підприємства. Товариство створено і діє на підставі статуту. АВ ТОВ «Агроцентр К» достатньо відоме підприємство в Україні, метою якої є звісно отримання прибутку а також наповнення внутрішнього ринку України високоякісною продукцією.

ТОВ «Агроцентр К» розташоване у селі Осикувате, а отже знаходиться у вигідному положенні, оскільки відстань до міста П'ятихатки складає всього 5 км, а до обласного центра Дніпро – 90 км. З промисловими центрами господарство зв'язане автомобільними шляхами, на території району проходять масштабні залізничні шляхи. Підприємство має вигідне територіальне розміщення щодо ринків збуту продукції.

Підприємство займається вирощуванням зернових культур, зернобобових, кукурудзи, соняшника, силосу виробництвом муки, розведенням свиней, ВРХ, вівець качок, курей-бройлерів та реалізацією м'яса, молока, яйця, круп, пшеничної клейковини, виробництвом харчових субпродуктів свійської птиці, виготовленням сумішей для свиней, ВРХ, свійської птиці та ін.

Метою діяльності підприємства є здійснення господарської діяльності, задоволення громадських потреб в його продукції, підвищення якості та зниження собівартості, спеціалізації виробництва, механізації та автоматизації виробничих процесів, підвищення продуктивності праці, вирішенні соціальних потреб, розширення і надання різних видів послуг учасникам товариства та населенню, забезпечення населення та суб'єктів підприємницької діяльності продукцією, послугами та товарами народного споживання з метою одержання прибутку.

Предметом діяльності підприємства є:

- вирощування зернових і технічних та інших сільськогосподарських культур та їх реалізація;
- виробництво та реалізація насіння зернових та технічних і овочевих та інших культур;
- м'ясне та молочне скотарство, свинарство, конярство, птахівництво, розведення кіз, овець, риби;
- виробництво м'яса, молока, молочної сировини і молочних продуктів, вовни.
- переробка сільськогосподарської продукції (виробництво круп, неочищеної олії та жирів, хлібобулочних виробів, інших продовольчих товарів) як із сировини власного виробництва, так і придбаної;
- здійснення наукових розробок нових технологій сільськогосподарського виробництва та їх запровадження;
- надання сільськогосподарським товаровиробникам інших інженерно-технічних послуг (діагностика, ремонт, технічне обслуговування машин);
- виконання окремих механізованих сільськогосподарських робіт (основний та передпосівний обробіток фунту, внесення мінеральних та органічних добрив, сівба сільськогосподарських культур від шкідників, хвороб та бур'янів, заготівля кормів та збирання врожаю, тракторно-транспортні послуги тощо);
- здійснення технічного обслуговування та ремонту автотранспортної техніки, їх вузлів, деталей та агрегатів, відновлення відпрацьованих деталей, надання послуг з цих питань юридичним та фізичним особам;
- вирішення питань виробничого, соціального розвитку підприємства та матеріально-технічного забезпечення власного виробництва;
- торгівля (роздрібна, оптова, комісійна тощо) товарами народного споживання, продуктами харчування, сільгосппродукцією, непродовольчими товарами та сировиною, продукцією побутової хімії та ін.;
- закупівля сільськогосподарської продукції та сировини у населення і юридичних осіб та її реалізація;

- надання ветеринарних послуг;
- надання складських послуг;
- надання послуг фізичним і юридичним особам в обробітку землі і збиранні урожаю, ремонті та технічному обслуговуванні автомобілів і сільськогосподарської техніки;
- надання транспортних послуг по перевезенню вантажів і пасажирів на території України і за її межами, комунально-побутових послуг;
- інші види діяльності, що не заборонені законодавством.

Підприємство займає лідируючу позицію в районі по виготовленню товарного курячого яйця та продукції рослинництва.

Те що підприємство є лідером ринку не дивно адже для досягнення високих цілей має чітко розроблену стратегію розвитку. Кошти вкладаються не лише у розвиток виробництва але і у новачії та новітні технології. Увага спеціалістів підприємства зосереджена на прийнятті рішень відповідно до сучасних умов та вимог ринку. Так на підприємстві створена служба маркетингу яка вивчає попит не лише на продукцію яка виготовляється у господарстві але і орієнтується на потреби споживачів та на вивчення європейського ринку. Тому можна сміливо стверджувати що високі результати діяльності підприємства це результат правильно прийнятих рішень та обраної стратегії розвитку бізнесу.

Капітал розглядається як один із «факторів виробництва» поряд із землею та працею. Це ті елементи, які зазвичай потрібні бізнесу. Визначення капітальної вартості активу залежить від природи активу. Будинки та автомобілі можуть включати складні змінні, і для визначення їх капітальної вартості можуть знадобитися спеціалісти-оцінювачі. На відміну від цього, визначення вартості капіталу таких активів, як акції та частки, можна легко досягти, дивлячись на поточну ціну на фондовому ринку та кількість утримуваних паїв чи акцій.

Вартість капіталу — це ціна, яка була б сплачена за даний актив або групу активів, якби вони були придбані на момент їх оцінки. Отже, не має

значення, скільки було сплачено за актив 10 років тому, його капітальна вартість пов'язана з тим, скільки було б сплачено за нього сьогодні. Іншими словами, вартість капіталу еквівалентна ринковій вартості. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Оцінка майна та капіталу АВ ТОВ «Агроцентр К»

Види активів та пасивів	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношення у % 2020 р. до 2016 р.
Майно - усього	280407,0	328022,0	443218,0	478031,0	480120,0	171,22
Необоротні активи	101793,0	122183,0	166439,0	188509,0	205427,0	201,81
Основні засоби	88710,0	107225,0	153844,0	172395,0	192561,0	217,07
Довгострокові біологічні активи	6469,0	5897,0	6464,0	8509,0	9980,0	154,27
Оборотні активи	178614,0	205839,0	276779,0	289522,0	274693,0	153,79
Запаси	96725,0	90892,0	141122,0	140925,0	145513,0	150,44
Поточна дебіторська заборгованість	59621,0	95203,0	95597,0	103718,0	91332,0	153,19
Гроші, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції	388,0	391,0	241,0	105,0	167,0	43,04
Інші оборотні активи	204,0	161,0	121,0	386,0	537,0	263,24
Капітал- усього	280407,0	328022,0	443218,0	478031,0	480120,0	171,22
Власний капітал	226256,0	247782,0	325202,0	351504,0	324828,0	143,57
Зареєстрований (пайовий) капітал	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	100,00
Зобов'язання і забезпечення	65277,0	76849,0	118016,0	126527,0	155292,0	237,90
Довгострокові зобов'язання	15056,0	22610,0	37280,0	24908,0	36930,0	245,28
Поточні зобов'язання	50221,0	54239,0	80736,0	101619,0	118362,0	235,68
Поточна кредиторська заборгованість	22427,0	19754,0	31160,0	45508,0	34105,0	152,07

Капітал підприємства збільшився на 71,22% за останні п'ять років, що говорить про позитивну тенденцію розширення виробництва, реінвестування нерозподіленого прибутку у капітал та збільшення вартості активів підприємства.

Аналітика фінансових даних може застосовуватися до ефективності всієї компанії різноманітними способами, як-от розробка цілей і завдань компанії,

створення динамічних звітів про прибутки та збитки, прискорення кінця місяця до впорядкування бюджету та прогнозування (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Фінансові результати діяльності АВ ТОВ «Агроцентр К»

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношення у % 2020 р. до 2016 р.
Чистий дохід від реалізації продукції	187215,00	276702,00	37399,00	347340,00	326156,00	174,21
Операційні витрати, у тому числі:						
а) собівартість реалізованої продукції	192279,00	239669,00	257118,00	268622,00	301056,00	156,57
б) адміністративні витрати;	6759,00	11856,00	17796,00	20658,00	23200,00	343,25
в) витрати на збут;	2129,00	1661,00	2851,00	4382,00	1005,00	47,21
г) інші операційні витрати.	8041,00	1527,00	1100,00	1491,00	2452,00	30,49
Валовий прибуток (збиток)	-5064,00	37033,00	-219719,00	78718,00	25100,00	-495,66
Валовий прибуток (збиток) у % до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції	-2,70	13,38	-587,50	22,66	7,70	10,40
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	40273,00	29220,00	96077,00	54115,00	713,00	1,77
Фінансові та інвестиційні доходи	0,00	56,00	66,00	28,00	0,00	-
Фінансові та інвестиційні витрати	10606,00	7725,00	10084,00	13257,00	13691,00	129,09
Фінансовий результат до оподаткування	29667,00	21551,00	86119,00	40886,00	0,00	-
Чистий прибуток (збиток)	29667,00	21551,00	86119,00	40886,00	0,00	-
Чистий прибуток (збиток) у % до чистого доходу від реалізації продукції	15,85	7,79	230,27	11,77	0,00	-15,85
Чистий прибуток (збиток) у % до валового прибутку (збитку)	-585,84	58,19	-39,20	51,94	0,00	-

Не дивлячись на досить значні цифри підприємство не отримує прибутку. На це звісно вплину ріст операційних витрат на 56,57% та фінансових інвестиційних витрат на 29,09%. Прі такій ситуації навіть логічним є те що підприємство неприбуткове.

Знання того, як визначити фінансовий стан компанії, є життєво важливим навиком для бізнесу. Наявність чіткого уявлення про фінансове здоров'я може допомогти приймати більш обґрунтовані рішення щодо напряму діяльності організації та способу розподілу ресурсів. Аналогічно, якщо підприємство планує залучити інвесторів або шукати фінансування, то потрібно визначити фінансове здоров'я бізнесу. Щоб зрозуміти і оцінити компанію, інвестори вивчають її фінансовий стан, вивчаючи її фінансову звітність і обчислюючи певні коефіцієнти (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Оцінка фінансової стійкості господарюючого суб'єкта

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношення у % 2020 р. до 2016 р.
Коефіцієнт автономії	0,81	0,76	0,73	0,74	0,68	83,85
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,23	0,23	0,27	0,26	0,32	138,94
Коефіцієнт фінансування	3,47	3,22	2,76	2,78	2,09	60,35
Коефіцієнт фінансового ризику	0,29	0,31	0,36	0,36	0,48	165,70
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,94	0,92	0,90	0,93	0,90	95,77
Коефіцієнт структури залученого капіталу	0,23	0,29	0,32	0,20	0,24	103,11
Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів	0,78	0,72	0,71	0,65	0,57	72,86
Коефіцієнт забезпеченості запасів	1,18	1,35	1,02	1,06	0,87	73,54
Коефіцієнт реальної вартості майна	0,74	0,66	0,78	0,73	0,78	105,17
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	0,32	0,33	0,35	0,36	0,40	126,78
Коефіцієнт накопичення амортизації	0,23	0,23	0,21	0,23	0,25	106,40
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	1,75	1,68	1,66	1,54	1,34	76,21

Розраховані коефіцієнти дають розуміння що підприємство досить ефективно працює, має в наявності капітал для задоволення власних потреб та достатньо ліквідних активів для ефективної діяльності та роботи без залучення будь-яких зовнішніх додаткових ресурсів (табл. 2.4).

Цікаво, що підприємство має досить високий ступінь ризику діяльності. Ризикованість підприємницької діяльності залежить від багатьох факторів і

одним з них є справді стабільне фінансове становище коли підприємство може собі дозволити цей ризик. При цьому якщо порівнювати залучення зовнішніх коштів, то він досить низький і це говорить про те що підприємства має можливість розширюватися, не залучаючи зовнішні кошти, а повністю використовуючи власні ресурси.

Таблиця 2.4

Оцінка ліквідності, платоспроможності та оборотності оборотних активів,
тис.грн.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношення у % 2020 р. до 2016 р.
1. Оцінка ліквідності						
Високоліквідні активи	388,00	391,00	241,00	105,00	167,00	43,04
Середньоліквідні активи	59825,00	95364,00	95718,00	104104,00	91869,00	153,56
Низьколіквідні активи	118401,00	110084,00	192674,00	177219,00	180404,00	152,37
Найбільш строкові зобов'язання	22427,00	19754,00	31160,00	45508,00	34105,00	152,07
Короткострокові зобов'язання	26866,00	34471,00	49572,00	54642,00	80903,00	301,14
Довгострокові зобов'язання	15056,00	22610,00	37280,00	24908,00	36930,00	245,28
2. Оцінка платоспроможності						
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	18,26
Проміжний коефіцієнт покриття	1,19	1,76	1,19	1,02	0,77	64,70
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	3,56	3,80	3,43	2,85	2,32	65,25
Коефіцієнт загальної платоспроможності	4,30	4,27	3,76	3,78	3,09	71,97
3. Оцінка оборотності оборотних активів						
Чистий дохід від реалізації продукції	187215,00	276702,00	37399,00	347340,00	326156,00	174,21
Середньорічна вартість оборотних активів	164499,00	192226,50	241309,00	283150,50	282107,50	171,49
Коефіцієнт обертання оборотних активів	1,14	1,44	0,15	1,23	1,16	101,59
Коефіцієнт завантаження оборотних активів	0,88	0,69	6,45	0,82	0,86	98,44
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	316	250	2323	293	311	98

Ліквідність та платоспроможність є інструментами, які інвестори використовують для прийняття інвестиційних рішень. Коефіцієнти ліквідності

вимірюють здатність компанії перетворювати свої активи в готівку. З іншого боку, коефіцієнт платоспроможності вимірює здатність компанії виконувати свої фінансові зобов'язання. Коефіцієнт платоспроможності включає як довгострокові, так і короткострокові фінансові зобов'язання, тоді як показники ліквідності більше зосереджуються на короткостроковій заборгованості та оборотних активах компанії.

Цікавим є те що підприємство активно збільшує частку низьколіквідних активів (збільшення на 52,37% за останні 5 років) та зменшує частку високоліквідних (зменшення на 56,96% за останні 5 років), тому негайного розрахунку за зобов'язаннями від підприємства не варто очікувати. Тому за результатами проведених розрахунків можна стверджувати що підприємство є платоспроможним з низьким рівнем ліквідності.

Багато компаній визначають і вимірюють основні бізнес-цілі щодо показників діяльності та ефективності. Вони можуть ініціювати ініціативи спеціально для покращення оборотів запасів, наприклад, шляхом більш ретельного управління запасами. Крім того, вони можуть спробувати посилити оборотність активів, розпродаючи дорогі активи, такі як будівлі або земля.

При аналітиці треба шукати в першу чергу тенденції або зміни в цих показниках з року в рік як індикатори здатності компанії покращувати фінансові результати та фінансове становище. А також розглядати ці показники як індикатори конкретних проблем, які потребують уваги керівництва.

Запорукою виживання суб'єктів господарювання в сучасній економіці стало їхнє конкурентоспроможність і ділова активність. Ділова діяльність організації - це ефективність діяльності організації по відношенню до обсяг авансованих ресурсів або вартість їх споживання у процесі виробництва. Нині підприємницька активність є одним із важливих факторів, що визначають не лише фінансову стабільність підприємств, а й їх здатність до інноваційного розвитку в поточний період і в майбутньому. Актуальність підприємницької діяльності обумовлена тим, що на сучасному ринку великий рівень конкуренція

і компанії намагаються отримати якомога більше прибутку від діяльності з мінімальними витратами. (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Оцінка ділової активності

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношення у % (відхилення,+;-) 2020р. до 2016р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	187215,00	276702,00	37399,00	347340,00	326156,00	174,21
Середньорічна вартість капіталу	259187,50	304214,50	385620,00	460624,50	479075,50	184,84
Середньорічна вартість необоротних активів	211644,00	237019,00	286492,00	338353,00	338166,00	159,78
Середньорічна вартість оборотних активів	94688,50	111988,00	144311,00	177474,00	196968,00	208,02
Середньорічна вартість оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	104922,50	114242,50	151379,00	184946,50	178811,50	170,42
Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	58176,50	77412,00	95400,00	99657,50	97525,00	167,64
Середньорічна вартість власного капіталу	211644,00	237019,00	286492,00	338353,00	338166,00	159,78
Середньорічна величина кредиторської заборгованості	16564,00	21090,50	25457,00	38334,00	39806,50	240,32
Загальний коефіцієнт обертання капіталу	0,72	0,91	0,10	0,75	0,68	94,25
Фондовіддача необоротних активів, грн	0,88	1,17	0,13	1,03	0,96	109,03
Коефіцієнт обертання оборотних активів	1,98	2,47	0,26	1,96	1,66	83,75
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	182	146	1389	184	217	119
Коефіцієнт обертання оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	1,78	2,42	0,25	1,88	1,82	102,23
Тривалість одного обороту оборотних виробничих фондів, днів	202	149	1457	192	197	98
Коефіцієнт обертання поточної дебіторської заборгованості	3,22	3,57	0,39	3,49	3,34	103,92
Тривалість одного обороту поточної дебіторської заборгованості, днів	112	101	918	103	108	96
Коефіцієнт обертання власного капіталу	0,88	1,17	0,13	1,03	0,96	109,03
Тривалість одного обороту власного капіталу, днів	407	308	2758	351	373	92

Підприємство є достатньо великим щоб не залежати від залучених ресурсів та нівелювати негативні наслідки змін на зовнішньому ринку. Але при цьому часто потужність підприємства перетворюється на негнучкість і важкість до змін. Тому зростають періоди обертання як дебіторської так і кредиторської заборгованості.

Проведені дослідження дозволяють скласти комплексну (рейтингову) оцінку фінансового стану АВ ТОВ «Агроцентр К» (додаток В). За останній рік рейтингова оцінка підприємства знизилась з рівня «А» до рівня «Б». Це є підтвердженням попередніх розрахунків що підтверджують зниження ліквідності активів при достатньо високій платоспроможності.

2.2. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики підприємства

Функції бухгалтерського та фінансового відділу в будь-якому бізнесі можуть трохи переплутатися. Підприємці, як правило, думають і рухаються швидко, тому забезпечення стабільності бухгалтерського відділу є вирішальним у зростанні бізнесу.

Бухгалтерський відділ зосереджується на повсякденній фінансовій діяльності (приплив і відтік грошей) у компанії. Бухгалтерський відділ – це підрозділ фірми, який займається підготовкою фінансової звітності, веденням головної книги, оплатою рахунків, підготовкою рахунків клієнтів, нарахуванням заробітної плати тощо. Іншими словами, вони відповідають за управління загальним економічним фронтом бізнесу. Неможливо, щоб будь-який бізнес, чи то невелика фірма, що працює вдома, чи велика транснаціональна компанія, функціонував занадто довго без будь-якої бухгалтерії.

Він також займається обробкою всієї бухгалтерської інформації. У ньому

ведеться облік кредиторської та дебіторської заборгованості, основних засобів, фонду оплати праці, товарно-матеріальних цінностей та інших елементів обліку.

Ключовими функціями бухгалтерського відділу мають включати наступне: здійснення платежів, обробка вхідних платежів, нарахування заробітної плати, підготовка фінансових звітів, планування бюджетів, фінансовий контроль.

Для підтримки хороших відносин з постачальниками важливо переконатися, що всі отримують гроші вчасно. У роль бухгалтерського відділу входить спостереження за можливостями заощадити гроші, наприклад, визначення наявності знижок чи стимулів для швидшої оплати певним постачальникам. Принаймні, розрахунки з кредиторами мають бути запланований таким чином, щоб гарантувати, що за один платіж має надходити найменша сума, тобто без комісій за прострочення платежу.

Іншим важливим обов'язком бухгалтерії є облік і відстеження дебіторської заборгованості, включаючи непогашені рахунки-фактури та будь-які необхідні дії щодо її стягнення. Контроль дебіторської заборгованості має забезпечити відстеження рахунків-фактур та надходження оплати. Відповідальність тут включає забезпечення того, щоб клієнти сплачували ці рахунки вчасно, тому система дружніх нагадувань має вирішальне значення.

Нарахування заробітної плати – нарахування заробітної плати є важливою функцією бухгалтерського відділу і включає в себе точну та своєчасну оплату всім працівникам. Крім того, належно оцінюється розрахунок податків, а податкові платежі здійснюються вчасно з державними установами.

Основною причиною правильного відображення даних у програмному забезпеченні для бухгалтерського обліку, — це підготовка фінансових звітів, які можна використовувати для складання бюджету, прогнозування та інших процесів прийняття рішень. Крім того, ці та інші звіти необхідні для спілкування з інвесторами, банками та іншими фахівцями, які відіграють роль у зростанні вашого бізнесу.

Важливою складовою облікової роботи у АВ ТОВ «Агроцентр К» є фінансовий контроль, що включає звірку, розподіл обов'язків та дотримання стандартів бухгалтерського обліку, які впроваджуються з метою дотримання вимог, запобігання крадіжкам та шахрайству. Роль контролера полягає в тому, щоб забезпечити належне налаштування процедур, щоб керувати цим процесом без помилок.

Фінансовий директор, є головним фінансовим керівником бізнесу. Він контролює фінансову стратегію, здоров'я бізнесу та керує фінансовим відділу. Фінансові директор планує стратегічний розвиток підприємства що допомагає пройти через етапи зростання та спади. Маючи знання про фінанси компанії, допомагає вищому керівництву зрозуміти фінансовий вплив рішень у реальному часі для забезпечення фінансового успіху бізнесу.

Головний бухгалтер відповідає за бухгалтерську діяльність компанії, яка включає ведення та звітність як витрат, так і доходів, встановлює та впроваджує принципи бухгалтерського обліку на основі вимог законодавства та політики контролю.

Бухгалтери відіграють ключову роль у фінансових відділах, таких як вимірювання та інтерпретація фінансової інформації. Результати їхньої роботи забезпечують відповідність вимогам та створюють основу для кращих фінансових стратегій. Вони прикладають щоденні зусилля, необхідні для запису та оцінки основних облікових даних. Зазвичай вони не грають стратегічної ролі.

На ці функції припадає основна частина часу, праці та ресурсів, затрачених бухгалтерією. Підвищення ефективності і продуктивності бухгалтерського відділу досягається використанням бухгалтерського програмного забезпечення для автоматизації цих функцій.

Бухгалтерське програмне забезпечення допомагає бухгалтерії автоматизувати рахунки-фактури, платежі, нарахування заробітної плати, ведення бухгалтерського обліку та податків. Крім того, можливо використовувати програмне забезпечення для управління витратами, щоб

відстежувати всі витрати бізнесу з однієї центральної платформи. Програмне забезпечення також полегшує та пришвидшує бухгалтерським відділам закриття бухгалтерських книг за допомогою звітності про витрати в режимі реального часу.

Регламентація обов'язків бухгалтерів визначена внутрішніми нормативними документами: «Положенням про бухгалтерську службу» та посадовими інструкціями для кожного бухгалтера де вказано їх основні функції.

В господарстві бухгалтерський облік автоматизовано, для забезпечення потреб бухгалтерії використовується наступне програмне забезпечення: 1С: Бухгалтерія – для відображення господарських операцій та складання первинних документів, М.е.доc – для складання звітності та звітування перед фіскальною службою України та Державним комітетом статистик, Клієнт-банк – для здійснення розрахунків та контролю за рухом грошових коштів, програми електронного документообігу «Вчасно» і «Птах» - для обміну документами з контрагентами.

2.3. Організація обліку наявності і руху основних засобів

У АВ ТОВ «Агроцентр К» облік основних засобів здійснюється у відповідності до вимог П(С)БО 7 «Основні засоби» та Податкового кодексу України. На підприємстві ведеться облік основних засобів як придбаних і створених самотужки так і орендованих основних засобів. До основного засобу відносяться відокремлений об'єкт який має високу вартість і тривалий термін використання і переносить свою вартість поступово на витрати виробництва у вигляді амортизаційних відрахувань.

Оскільки основні засоби мають досить високу вартість то облік ведеться за кожним окремим об'єктом за яким складається певний перелік первинних документів на кожному етапі руху основного засобу.

Дуже важливим є правильна оцінка основного засобу яка залежить від способу його придбання. І ось тут у бухгалтера з'являється досить серйозна плутанина як правильно оцінити об'єкт нерухомості або техніку. Все досить легко якщо це було придбання у постачальників і тоді можна оприбуткувати основний засіб за фактичною вартістю покупки або якщо актив був створений підприємством самостійно то первісна вартість буде формуватися як сума всіх витрат витрачених на його виробництво. Проблеми відображення у бухгалтерському обліку первісної вартості з'являються коли актив був отриманий безкоштовно і необхідно достовірно оцінити його щоб оприбуткувати та додати до капіталу підприємства.

Основні засоби у АВ ТОВ «Агроцентр К» відображають у звіті про фінансовий стан за наступних умов:

- існує вірогідність отримання економічних вигод від його використання;
- оцінка основного засобу може бути достовірно визначена.

Досить складно не заплутатися в оцінках особливо для бухгалтера з невеликим досвідом. Наприклад існує ряд оцінок і ряд визначень первинної вартості основних засобів. Це може бути оцінка придбаного або створеного чи отриманого в подарунок активу. Якщо звернутися до норм Положення (стандарту) 7 «Основні засоби» то він дає перелік витрат які формуватимуть первісну вартість.

Первісна вартість - це вартість за якою активи відображаються спочатку у звіті про фінансове стан. Надходження активів та формування первісної вартості відбувається при купівлі основних засобів та за умовами укладеного договору з моменту надходження активу до оплати рахунку постачальника. На підприємстві у вартість об'єкта включають ціну придбання без урахування відшкодованих податків таких як ПДВ та витрати пов'язані з придбанням об'єкта такі як транспортування розвантаження та інші витрати пов'язані з доведенням активів стан придатний до експлуатації.

Якщо компанія в момент придбання активу розуміє, що у неї з'явилися зобов'язання з ліквідації об'єктів наприкінці терміну його корисного

використання, то компанія повинна створити резерв на ліквідацію даного активу і даний резерв потрапить в первісну вартість об'єкта основних засобів. Ще один вид витрат який потрапляє у вартість активу це відсотки за кредитом за умови що ми купували актив із залученням позикового фінансування при умові що цей актив є кваліфікованим тобто на його придбання потрібно тривалий період часу як наприклад будівництво. Але існує умова що відсотки включаються у вартість об'єкта тільки до введення активу в експлуатацію.

У АВ ТОВ «Агроцентр К» для ведення обліку використовують комп'ютерну програму 1С: «Бухгалтерія». При цьому первинний облік основних засобів також ведеться автоматизовано і єдине коли виникає потреба паперового ведення обліку це отримання документів з придбання основних засобів від постачальників.

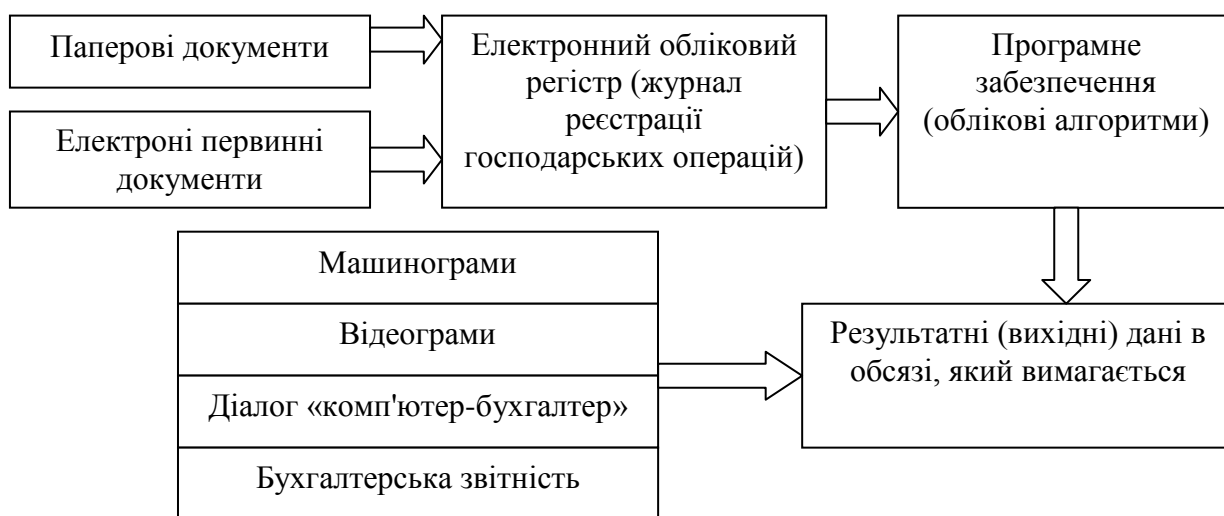

Рис. 2.1. Комп'ютерна форма ведення бухгалтерського обліку

Узагальнену відомість залишків основних засобів», «Відомість контролю переміщення та списання основних засобів». Для введення в експлуатацію основний засіб, що надійшов від постачальника складається «Акт приймання-передачі основних засобів».

Для здійснення цієї господарської операції в комп'ютерній системі обліку застосовується документ «Введення в експлуатацію основних засобів».

Оприбуткування та вибуття основних засобів відображається у відомостях «Розшифровка дебету» і «Розшифровка кредиту». Рахунок і нарахування зносу (амортизації) по основних засобах здійснюється в системі обліку в автоматизованому режимі на підставі документа «розрахунок зносу».

Обробка даних з використанням комп'ютерної форми ведення бухгалтерського обліку відбувається в три етапи (рис. 2.2).

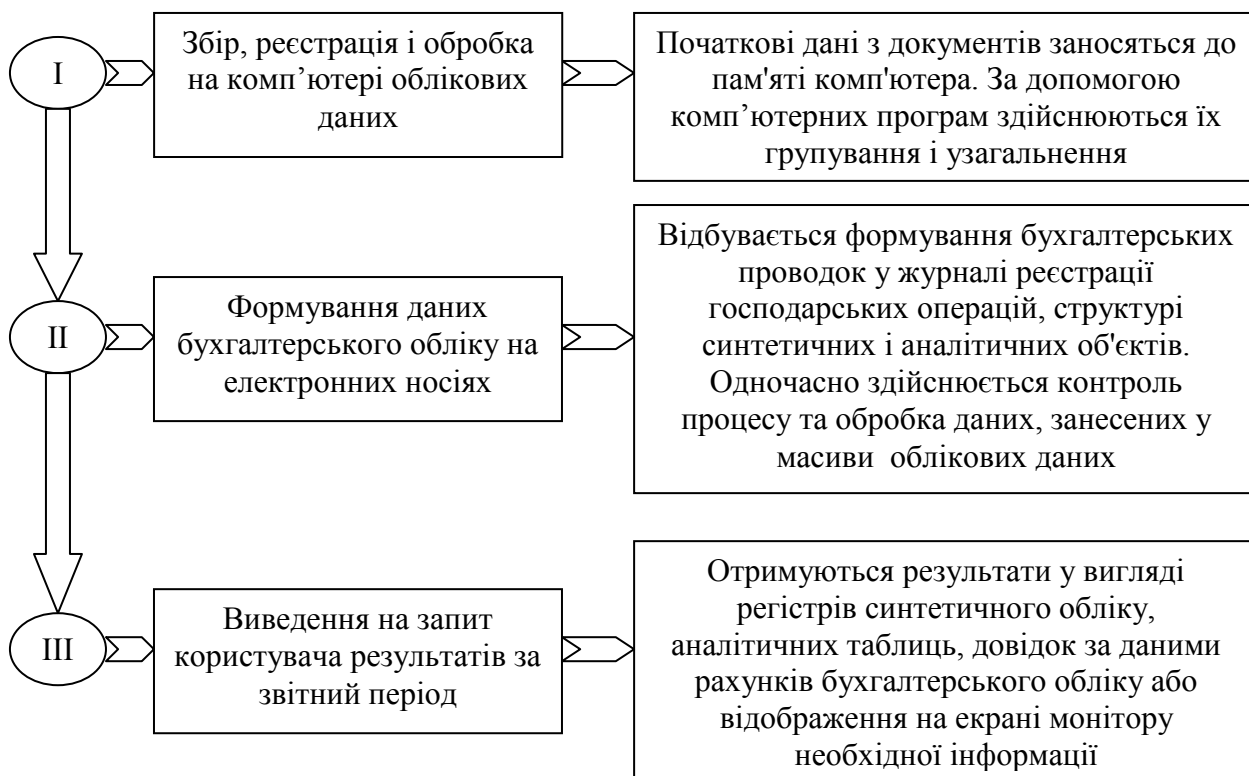

Рис 2.2. Процес обробки даних з використанням комп'ютерної форми ведення бухгалтерського обліку

Після чого для здійснення нарахування та розподілу амортизаційних відрахувань по кодах виробничих витрат формують «Відомість нарахування і розподілу амортизаційних відрахувань».

На основі даної відомості бухгалтер здійснює за необхідний період аналіз та контроль, правильність формування кодів норм амортизаційних відрахувань, правильність використання поправочних коефіцієнтів, суми нарахованої амортизації та віднесення на коди амортизаційних витрат. При проведенні

документу формуються проводки, які можна проглянути в журналі операцій.

Автоматизоване розв'язання задач обліку основних засобів передбачає: документування операцій руху основних засобів, організацію поточного обліку наявності та руху основних засобів та складання звітності і розрахунок амортизації та зносу основних засобів а також організацію поточного обліку амортизаційних відрахувань та зносу основних засобів і складання звітності та документування операцій із ремонту основних засобів, організацію поточного обліку ремонту основних засобів, складання звітності.

Для відображення в програмі «1С: Бухгалтерія» придбання основного засобу, необхідно у вкладці «Надходження товарів і послуг» створити для нього новий документ. Для обліку придбання обираємо вкладку «Обладнання» і заповнюємо всю необхідну інформацію: контрагента, у якого купили техніку, склад, і список придбаних основних засобів. При необхідності додаємо елемент в довідник, в групу «Устаткування щодо встановлення».

Отже, можна констатувати, що застосування бухгалтерської програми дає можливість отримати оперативну і якісну інформацію з обліку господарських операцій. Це позитивно впливає на роботу всього підприємства яке працює в ринкових умовах що значно підвищує рівень управління фінансово-господарської діяльністю підприємства. Поліпшується організація і знижується трудомісткість ведення обліку і підвищується продуктивність праці робітників бухгалтерії та знижуються витрати на ведення обліку.

Для визначення непридатності основних засобів до використання, можливості їх використання іншими підприємствами та установами, неефективності або недоцільності їх поліпшення (ремонт чи модернізації тощо) та оформлення відповідних первинних документів керівником підприємства створюється постійно діюча комісія.

Постійно діюча комісія:

- здійснює безпосередній огляд об'єкта що підлягає списанню;
- встановлює причини невідповідності критеріям активу;
- визначає осіб з вини яких відбулося передчасне вибуття основних

засобів із експлуатації вносить пропозиції щодо їх відповідальності;

- складає і підписує акти на списання основних засобів.

Приймаючи рішення про списання основних засобів необхідно виходити з того що активи які належать до основних засобів неможливо або економічно недоцільно відновлювати а також якщо об'єкт не може бути реалізований або проданий іншим суб'єктом підприємницької діяльності.

Визначення непридатності основних засобів встановлює постійно діюча комісія. Її склад затверджено наказом. В компетенцію комісії входить безпосередній огляд технічного стану об'єкта що підлягає списанню, виявлення конкретних причин списання об'єкта (знос реконструкція аварії тощо) виявлення осіб, з вини яких відбулося передчасне вибуття об'єкта з експлуатації внесення пропозицій відносно притягнення цих осіб до відповідальності визначення використання окремих вузлів деталей що списуються складання актів на списання об'єктів.

В акті у розділі «Розрахунок результатів списання об'єкта» відображаються витрати на ліквідацію об'єктів основних засобів, а також вартість матеріальних цінностей, отриманих від розбирання будинків і споруджень, демонтажу устаткування та інших основних засобів.

Складені комісією акти на списання основних засобів відображаються в бухгалтерському обліку після їх затвердження (погодження) посадовою особою (керівним органом) уповноваженою згідно законодавства (статуту підприємства) приймати рішення щодо розпорядження (відчуження, ліквідації) об'єктів основних засобів.

Таким чином, можна зробити загальний висновок, що первинний облік у АВ ТОВ «Агроцентр К» основних засобів здійснюється з використанням типових форм первинних документів первісна вартість формується залежно від шляхів надходження об'єктів, облік ведеться у розрізі окремих об'єктів.

Аналітичний облік основних засобів ведеться в АВ ТОВ «Агроцентр К» за інвентарними об'єктами. Кожному інвентарному об'єкту присвоюють інвентарний номер який наносять на об'єкт і вказують в первинних документах

і реєстрах з обліку основних засобів. Облік також ведеться по видах основних засобів, місцях їх експлуатації матеріально відповідальних особах.

Для організації обліку і забезпечення контролю за збереженістю основних засобів кожному інвентарному об'єктові незалежно від того знаходиться він в експлуатації або в запасі привласнюється відповідний інвентарний номер. Цей номер зберігається за об'єктом на час його перебування на підприємстві. Інвентарні номери об'єктів, що вибули (безкоштовно передані, реалізовані, ліквідовані як зношені або з інших причин) не можуть привласнюватися іншим основним засобам з нових надходжень.

В основному об'єкти у АВ ТОВ «Агроцентр К» надходять в разі придбання їх за грошові кошти у постачальників (табл.2.6).

Таблиця 2.6

Відображення в обліку придбання основних засобів за грошові кошти

Зміст операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дебет	Кредит
Відображено вартість основних засобів за договором постачання	151	63
Відображено суму ПДВ	641	63
Відображено суму витрат, пов'язаних з придбанням основних засобів	151	685
Відображено суму ПДВ	641	685
Зараховано об'єкт до складу основних засобів	10	151

Основні засоби в господарстві обліковуються на рахунках першого класу а саме на 10, 112 і 13. На 10 враховується поточна вартість а на 13 накопичений знос. Облік автоматизовано тому первинні документи заповнюються в програмі і весь облік в основному ведеться на основі реєстрів та відомостей.

Оформленням документообігу в програмі 1С з придбання або створення і введення в експлуатацію основного засобу можливо здійснити двома способами: стандартний спосіб і за спрощеним способом. Все просто так як є один лише єдиний документ надходження за накладною при цьому основні

засоби і надходять і вводяться в експлуатацію одночасно тобто об'єкт стає основним засобом. Документ для нарахування амортизації проводиться щомісяця при закритті місяця в регламентній операції "амортизація та зносу основних засобів". У загальному переліку це один і той же документ надходження основних засобів в програмі або в розділі основні засоби та нематеріальні. Спрощений стандартний метод відображення надходження основного засобу відображає спочатку формування документів на надходження основного засобу документ при цьому є можливість відобразити додаткові витрати хоча не обов'язково вони є.

Безоплатне отримання основних засобів впливає на збільшення додаткового капіталу (рис. 2.2).

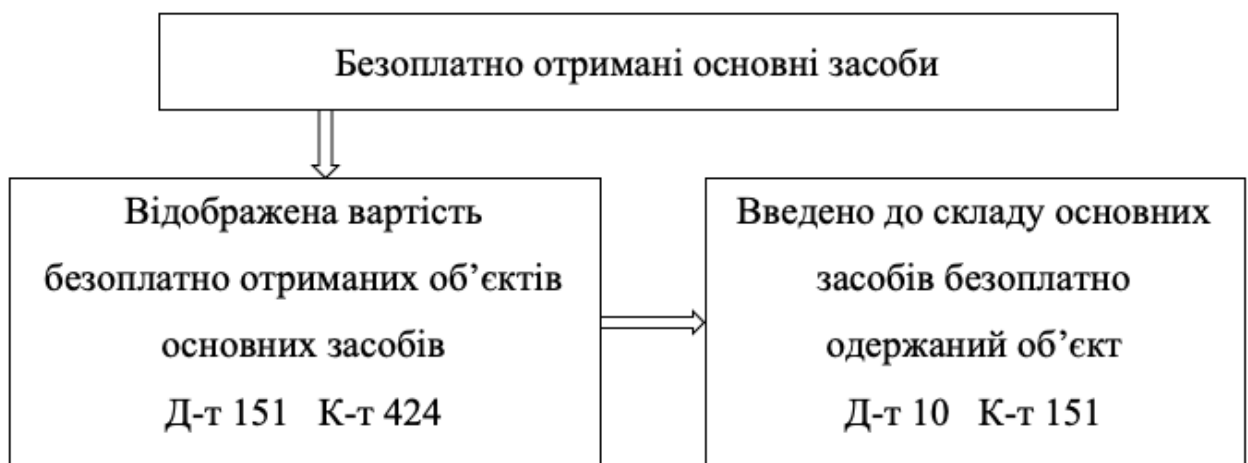

Рис. 2.2. Відображення в обліку безоплатно отриманих основних засобів

В такому випадку первісна вартість дорівнює справедливій вартості.

Для узагальнення інформації про наявність і рух основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів та зносу необоротних активів, а також для відображення капітальних і фінансових інвестицій на підприємстві використовують регістр синтетичного обліку по рахунку 10.

При документальному оформленні господарських операцій та пов'язаних з ними змін на підприємстві відбувається рух облікової інформації між

первинною документацією, регістрами синтетичного й аналітичного обліку та звітністю. В цілому схему обліку основних засобів на підприємстві (рис. 2.3).

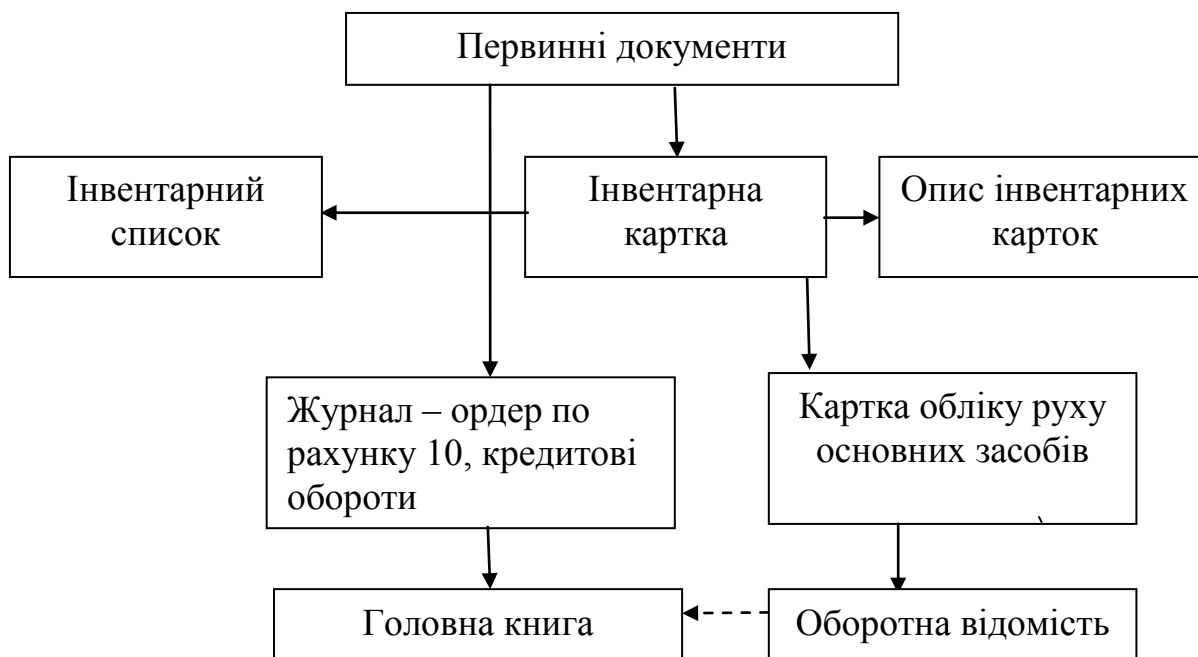

Рис. 2.3. Схема обліку основних засобів у АВ ТОВ «Агроцентр К»

Отже облік основних засобів у господарстві ведеться на достатньо високому рівні і при цьому аналітичний облік досить деталізований. Також можна відзначити досить високу якість та своєчасність відображення інформації в первинних документах. Проте що стосується оцінки основних засобів та своєчасності капіталізації то тут все ще залишаються питання і вони швидше пов'язані не з самою організацією обліку всередині підприємств скільки з нерозумінням і відсутністю інформації про те, як правильно відобразити дану інформацію в обліку.

2.4. Напрями вдосконалення організації обліку основних засобів

Життєвий цикл основних засобів починається коли компанія придбаває актив і закінчується коли компанія списує з нього. Він включає нарахування

амортизації і виконанні ремонти та оновлення активів. І протягом всього терміну експлуатації основного засобу виникають різноманітні питання бухгалтерського обліку які вимагають від бухгалтера приймати рішення щодо правильного відображення у фінансовій звітності або у визначенні вартості активів.

Підприємство отримує необоротні активи різними методами. Кожен метод придбання викликає різні бухгалтерські проблеми. Створюють власні активи - закупаючи матеріали та використовуючи внутрішніх співробітників виникає питання бухгалтерського обліку - яку частину заробітної плати працівників підприємство має включати до собівартості цього активу. При закупівлі нового обладнання у виробників потребує від бухгалтера визначити які витрати постачальника належать до собівартості активу.

У міру розвитку життєвого циклу активу вартість його падає і підприємство визнає це зниження вартості через амортизацію. Амортизація вимагає вірної оцінки ліквідаційної вартості активу та кількість років протягом яких буде використовувати цей актив.

Досить цікава ситуація склалася з визначенням життєвого циклу об'єкта основного засобу тому що для цілей фінансової звітності термін корисного використання - це термін служби активу який може відрізнятися від його фізичного. Розрахунковий термін корисного використання активу для цілей фінансової звітності також може відрізнятися від терміну його амортизації для цілей податкової звітності.

Крім того цілі фінансової звітності та податкової амортизації різні. Загалом методи оподаткування та життя використовують правила які заохочують інвестиції у виробничі активи дозволяючи швидше списання тоді як амортизація для цілей фінансової звітності призначена для узгодження витрат із доходом.

Більшість основних засобів потребують періодичного технічного обслуговування та періодичного ремонту. Іноді компанія роблять більш складний ремонт який підвищує вартість активу і потребує капіталізації.

Кожного разу коли підприємство виконує роботи з активом то стикається з питанням капіталізувати чи внести до складу витрати виробництва. І якщо все ж таки вартість капіталізує то необхідно визначити чи змінює виконана робота і витрачені ресурси очікуваний термін експлуатації активу та перегляд вартість активу.

Порогове значення капіталізації - це мінімальна сума покупки об'єкта, яка вимагала б його обліку як активу та капіталізації, а не віднесення до витрат як витрати періоду. Пороги капіталізації відрізняються залежно від підприємства і навіть від типу активів хоча в Україні встановлена межа в 6000 грн. проте важливо щоб поріг був встановлений і дотримувався.

Основні засоби вартість яких нижча за порогову суму підлягають списанню на витрати. Активи створені суб'єктом господарювання повинні включати всі компоненти собівартості включаючи матеріали, оплату праці, накладні витрати та витрати на відсотки, якщо є.

Додатки які підвищують сервісний потенціал активу слід капіталізувати. Добудови які краще віднести до категорії ремонтів слід відносити на витрати коли вони виникли.

Капіталізовані витрати складаються з плати яка сплачується третім сторонам за придбання та/або розробку програмного забезпечення. Капіталізовані витрати також включають оплату за встановлення обладнання та тестування включаючи будь-яку фазу паралельної обробки. Витрати на розробку або придбання програмного забезпечення яке дозволяє конвертувати старі дані також треба капіталізувати. Поки що в господарстві даний вид витрат просто списували на затрати поточного періоду. Однак самі витрати на перетворення даних відносяться на витрати по мірі їх виникнення.

Коли компанія припиняє використання основних засобів постає питання правильного списання цього активу Звичайно ж можна подарувати чи продати актив або обміняти його на нову модель. У випадку дарування підприємство має визначити яку вартість використовувати в податковій декларації для подарованого активу.

Основні засоби часто є найбільшими покупками, які підприємство зробить протягом фінансового періоду. Капіталізація основних засобів відноситься до процесу запису вартості активу та зменшення вартості об'єкта з часом за допомогою серії місячних або річних записів що відображають нарахування амортизації. Тому важливо щоб підприємство мало визначену політику амортизації і капіталізації основних засобів. І якщо з амортизацією все більш менш зрозуміло тому що в першу чергу підприємство спирається на податковий кодекс щодо цього питання то порядок капіталізації треба більш детально описати в наказі про облікову політику підприємства.

В Наказ про облікову політику доцільно буде внести ряд змін щодо основних засобів і в першу чергу необхідно вказати межу суттєвості тобто ту суму яка буде пороговою для розгляду активу для віднесення до основного засобу чи до оборотних активів. Вважаємо за потрібне додати пункти про порядок проведення дооцінки і уцінки основних засобів та капіталізації або ліквідації основних засобів. Підприємства не є платником податку на прибуток і тому не є критичним сконцентрувати увагу на методах амортизації. Проте на підприємстві як правило використовуються виробничий і прямолінійні методи хоча для комп'ютерної техніки та засобів комунікації краще використовувати один з прискорених методів нарахування амортизації (рис.2.4).

Рис. 2.4. Основні положення з обліку основних засобів відображені в наказі про облікову політику

Удосконалена облікова політика багато в чому допоможе але не вирішить всіх проблеми управління основними засобами. Політика обліку основних засобів є загадкою для багатьох підприємств. Рішення який метод амортизації застосувати або як оцінити ліквідаційну вартість активу можуть мати значний вплив на податкові зобов'язання та прибутки. Застосування певних правил зазначених в нормативних документах таких як стандарти обліку вимагає певної міри суджень і результати часто ставлять під сумнів контролери. Це створює проблему там де просто немає рішення через законодавчу невизначеність для бухгалтерів які намагаються виправдати свої рішення.

Однією з проблем обліку є оцінка основного засобу на етапі його вибуття. Проте цю проблему легко вирішити коли на самому початку експлуатації було визначено ліквідаційну вартість а це вже не так і легко зробити. В принципі немає вимоги щоб кожен основний засіб мав ліквідаційну вартість. Якщо немає ринку для активу наприкінці терміну його корисного використання то запис нульової ліквідаційної вартості є прийнятною оцінкою.

Знецінення, як правило, є суттєвим коригуванням вартості активу або групи активів. По суті це прискорення амортизації для врахування менших майбутніх вигод які будуть отримані від активу. Витрати на знецінення відображаються як частина доходу від операцій у тому самому розділі звітності що й амортизація.

Облік витрат на проведення ремонтних робіт основних засобів здійснюють за різними статтями калькуляції, в наслідок чого в обліку не завжди відображається фактична собівартість виконаних ремонтів. Розбіжність в калькуляційних статтях виникає внаслідок організаційних форм проведення ремонту, масштабів об'єкта господарювання та від характеру і складності основних засобів.

Нескладні за видами ремонтні роботи проводяться працівниками структурних підрозділів. Значні за обсягами ремонтні роботи, ремонти, які вимагають необхідної високої кваліфікації або виконання спеціальних робіт та ремонти технічно складного обладнання та техніки проводяться ремонтним персоналом.

При ремонтах спеціального, технічного та нового обладнання слід застосовувати післяоглядовий метод ремонту. Основне його мета полягає в тому, що об'єкти основних засобів підлягають періодичному огляду, на основі результатів якого встановлюються необхідність, зміст, терміновість та розрахунковий обсяг витрат на проведення необхідного ремонту. Підвищити оперативність післяоглядового ремонту можна застосуванням АВ ТОВ «Агроцентр К» Журналу реєстрації замовлень на терміновий ремонт.

Замовлення на терміновий ремонт повинні надавати та реєструвати в Журналі відповідальні особи за збереження об'єктів основних засобів.

Різноманітність методів ремонтів об'єктів основних засобів викликає необхідність уточнення деяких номенклатур статей витрат на їх проведення (рис. 2.5).

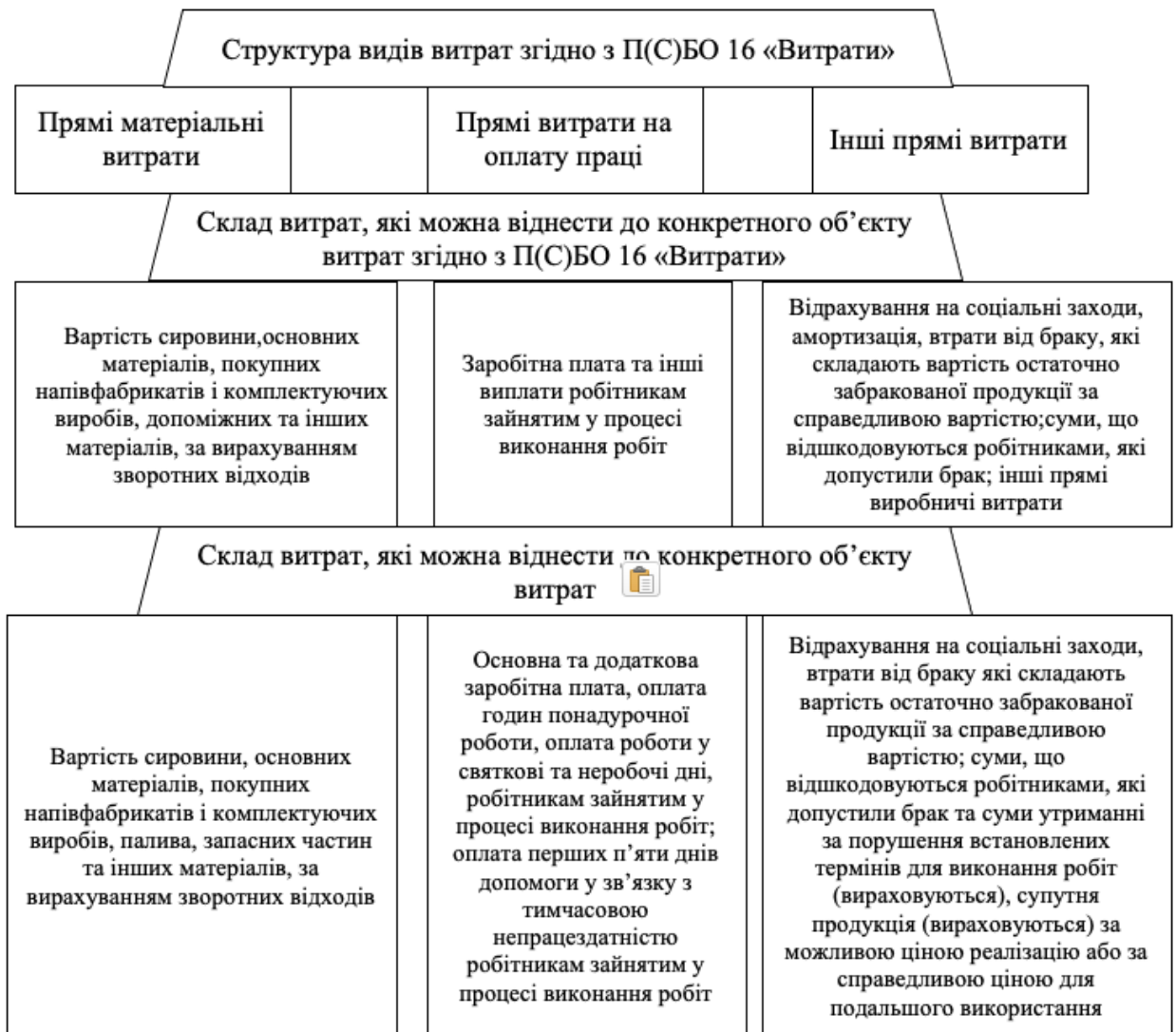

Рис. 2.5. Склад калькуляційних витрат ремонтних робіт

При ремонті універсального обладнання, будівель та споруд доцільно застосовувати періодичний метод ремонту для чого слід згрупувати об'єкти основних засобів за термінами використання. Розраховуючи середній коефіцієнт придатності групи основних засобів встановлювати терміни та обсяги ремонтів, які будуть уточнюватись даними загального та часткового оглядів об'єктів основних засобів. Для цього слід розрахувати коефіцієнти придатності по кожному об'єкту групи основних засобів та встановити його середню величину.

Рекомендується приділити значну увагу зворотнім відходам, які на практиці взагалі не обліковуються і їх вартість не виключається з понесених

фактичних витрат на ремонт. З метою правильного формування собівартості ремонтних робіт та посилення контролю за зворотними відходами введена стаття, яка вираховується з собівартості проведеного ремонту, «Зворотні відходи».

До складу матеріальних витрат окремою статтею включено статтю «Запасні частини», так як запасні частини безпосередньо при ремонтах технічного обладнання, комп'ютерної техніки та автомобілів займають значний відсоток в матеріальних витратах.

На підприємстві використовують автоматизовану систему обліку таку як «1С: бухгалтерія» і необхідно відзначити, що багато в чому програма була доопрацьована до потреб підприємства. Однак зміни зовнішнього середовища та законодавства роблять цей процес постійним тобто будь-які зміни в нормативній базі потребує зміни ведення бухгалтерського обліку та відповідно оновлення чи допрацювання програмного забезпечення.

Наприклад нещодавно було запропоновано внести зміни до електронного документу «Модернізація необоротного активу» оскільки він використовується не завжди за призначенням бо враховував лише витрати матеріальних цінностей на ремонт основних засобів. І оскільки проведення будь-яких ремонтів має супроводжуватись калькуляцією витрат на його проведення тобто складання бюджету витрат то потрібно в обов'язковому порядку складати дефектний акт. Цей документ надасть інформацію про існуючі дефекти які треба усунути і допоможе визначитися з кошторисом під майбутні витрати (рис. 2.5.).

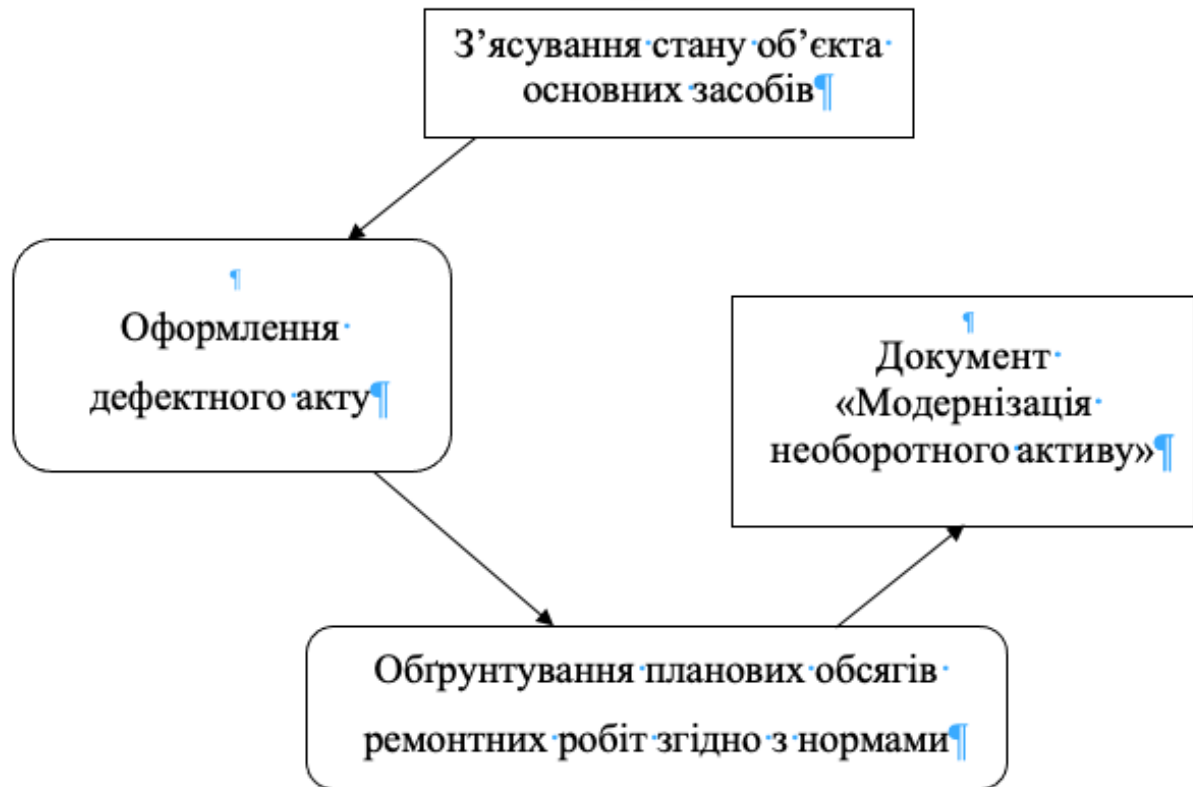

Рис. 2.5. Пропоновані зміни до документу «Модернізація необоротного активу»

Облік основних засобів є надзвичайно ускладненим процесом. Якщо звертатися до міжнародної практики та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку а також американських стандартів то можна вивчити порядок зарубіжного облікового досвіду роботи з основними засобами їх оцінки і нарахування амортизації та зрозуміти що багато в чому міжнародна практика випереджає наші українські реалії. Значним недоліком є величезна кількість документів, які повинні бути оформлені на кожному етапі руху основного засобу від покупки і введення в експлуатацію до переоцінки ремонтів та списання основного засобу.

Висновки до другого розділу

1. АВ ТОВ «Агроцентр К» підприємство зі стійким фінансовим станом, високою платоспроможністю та рентабельністю. Проте за останній рік рейтинг підприємства дещо знизився через зниження ліквідності та показників ділової активності. Підприємство є одним з найпотужніших у регіоні.

2. Бухгалтерська служба підприємства є досить великою та має чітку структуру: кожен бухгалтер відповідає за певну ділянку обліку, заступник головного бухгалтера і головний бухгалтер наділені контролюючими функціями.

Всі обов'язки закріплені у посадових інструкціях бухгалтерів. А також регламентуються «Положенням про бухгалтерську службу».

Бухгалтерський облік автоматизовано, при цьому для його ведення використовують декілька програмних продуктів: 1С: Бухгалтерія – для відображення господарських операцій та складання первинних документів, М.е.doc – для складання звітності та звітування, Клієнт-банк – для здійснення розрахунків та контролю за рухом грошових коштів, програми електронного документообігу «Вчасно» і «Птах» - для обміну документами з контрагентами.

3. Облік на підприємстві ведеться з дотриманням вимог законодавства та нормативно-правових інструкцій а також розробленими наказом про організацію бухгалтерського обліку та наказом про облікову політику підприємства. При цьому відповідальність за організацію бухгалтерського обліку несе керівник підприємства, а за ведення обліку головний бухгалтер.

4. Для підприємства рекомендується приділити увагу розподілу матеріальних витрат при ремонті основних засобів, а саме зворотнім відходам, які на практиці взагалі не обліковуються і їх вартість не виключається з понесених фактичних витрат на ремонт. Для правильного формування собівартості ремонтних робіт та посилення контролю за зворотними

відходами введена стаття, яка вираховується з собівартості проведеного ремонту, «Зворотні відходи».

РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ З МЕТОЮ ПІВВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

3.1. Організація внутрішнього контролю у АВ ТОВ «Агроцентр К»

Внутрішній контроль за основними засобами зменшує два різних ризики. Основний ризик носить фізичний характер і стосується втрат, викрадення або пошкодження активу, що вплине на вартість, зазначену у фінансовій звітності. Другий ризик має фінансовий характер, пов'язаний з помилками у визначенні бази собівартості, строку корисного використання та призначеної амортизації; все це може вплинути на вартість.

Для кожного ризику використовується окремий набір засобів контролю, щоб мінімізувати або виключити ризик і зменшити занепокоєння керівництва щодо того, що фінансові результати у звіті є невірно визначеними.

Ефективне управління життєвим циклом обладнання та засобів має вирішальне значення для довгострокової стабільності господарства. Щоб зробити це належним чином потрібні інвестиції в ресурси для розробки та підтримки процесу що сприяє моніторингу стану активів. Саме контроль сприяє ефективному використанню основних засобів та витрачання коштів на їх удосконалення чи навіть просто підтримку у робочому стані.

Фактичне визначення та встановлення капітальних бюджетів для основних засобів є балансом між трьома факторами: потребами в активах, доступністю та можливостями.

Обізнаний персонал з операційних, інженерних, технічних та інших груп повинен оцінити фізичний стан і можливості об'єкта та обладнання що зрозуміти дійсну потребу в активах. Це основний фактор придбання активів при встановленні формування капіталу. Однак інші менш важливі характеристики всього обсягу необоротних активів загалом вимагають розгляду. До них належать: вік активів та очікувана тривалість життя, історія технічного обслуговування, інциденти, пов'язані з активами, історія

рекапіталізації та зміни, пов'язані з відповідністю правилам чи доступними технологіями. Ця оцінка повинна проводитися щорічно, але час може відрізнятись враховуючи унікальні обставини. Результатом оцінки є рекомендовані дії або список вкладень капітальних інвестицій.

Враховуючи безліч факторів, кожна компанія матиме різний набір параметрів для аналізу і, зрештою, розробить власну унікальну філософію процесу рекапіталізації. Завдяки постійному вдосконаленню процес буде розвиватися. Це призведе до покращення рекапіталізації, що зведе до мінімуму ризику для активів компанії.

При перевірці надходження основних засобів важливо розуміти яким методом було придбано основний засіб. Якщо основні засоби були куплені або виготовлені самостійно то вартість їх придбання або виготовлення і є вартістю яку бухгалтер має показати у балансі підприємства. Інша справа коли основний засіб був отриманий без оплати і тут треба розуміти за якою вартістю відобразити дані активи в капіталі підприємства. В Україні це досить складна процедура і щоб правильно відобразити безкоштовно отримані активи потрібен висновок експерта що буде підтверджувати вартість активу.

Отримання основних засобів це не кінцева процедура в оприбуткування необоротного активу. Крім цього ще необхідно дотриматися процедури введення в експлуатацію. Даний етап може супроводжуватися додатковими витратами оскільки для налагодження основного засобу та початку його використання може знадобитися додатковий монтаж. Тому перевірка введення в експлуатацію основних засобів має бути достатньо деталізованою щоб перевірити достовірність понесених витрат та первинні документи якими було оформлено введення в експлуатацію.

Досить ефективним методом контролю є взаємна перевірка, тому при перевірці надходження основних засобів було б доцільно перевірити правильність розрахунків з постачальниками за отриманим активом та правильність нарахування податку на додану вартість. Контрольна служба підприємства перевіряє повний цикл ведення бухгалтерського обліку і тому

взаємні перевірки або перевірки якоїсь однієї ділянки бухгалтерського обліку можуть включати супутні перевірки. Такий вид контролю є досить ефективним оскільки перевіряється порядок ведення бухгалтерського обліку відразу по кількох ділянках обліку та економить робочий час контролерів підвищуючи при цьому їх продуктивність.

Утримання таких активів як будівлі та транспортні засоби, вимагає від власників або орендарів певних витрат для того щоб вони працювали належним чином. Витрати на технічне обслуговування та капітальні витрати – це витрати понесені для підтримки належної роботи активу але вони мають різне значення. Витрати на технічне обслуговування здійснюють під час виконання звичайних дій для підтримки активу в первісному стані. Капітальні витрати передбачають капітальний ремонт та заміну та модернізацію компонентів а для досягнення такої діяльності потрібні час і зусилля та гроші. Очікується що вигода від витрат на технічне обслуговування не перевищуватиме 12 місяців тоді як капітальні витрати очікуються на користь власника активу протягом періоду що перевищує 12 місяців.

При перевірці оцінюють обґрунтованість амортизації, яку підприємство застосувало до певної групи активу. Норма амортизації має відповідати потужності яку основні засоби могли б сприяти економічному притоку. І оскільки є відмінність у амортизації в бухгалтерському і податковому обліку то також треба оцінювати коефіцієнт амортизації у порівнянні зі ставкою запропонованою податковим органом і врахувати розуміння амортизації. Професійний скептицизм також слід застосувати під час цього перевірки розглянувши чи може норма амортизації допомогти керівництву отримати необхідні витрати. У деяких ситуаціях керівництво може хотіти збільшити витрати чи навпаки зменшити.

Витрати на амортизацію слід узгодити з витратами розрахованими в графіку нарахування амортизації. Контролер повинен звірити дані внесені у звіт про фінансові результати із показниками нарахованої амортизації за відповідним методом. І якщо суми не співпадають треба отримати пояснення і

виправити помилки шляхом донарахування чи внесених корегувань у звіт.

Перевірка обґрунтованості: ця процедура пов'язана з процедурою перерахунку. Наприклад коли при перевірці проводять перерахунок амортизаційних відрахувань протягом кількох місяців а потім прогнозують витрати на цілі роки на основі власної цифри. Коли перевіряючий розробляє прогноз на весь рік та порівнює свої власні розрахунки з показниками бухгалтера.

Насамперед під час перевірки основних засобів проводиться вивчення первинних бухгалтерських документів і визначається правильність внесення даних у документи і при цьому звертається увага на деталізацію інформації про об'єкт основного засобу (рис.3.1).

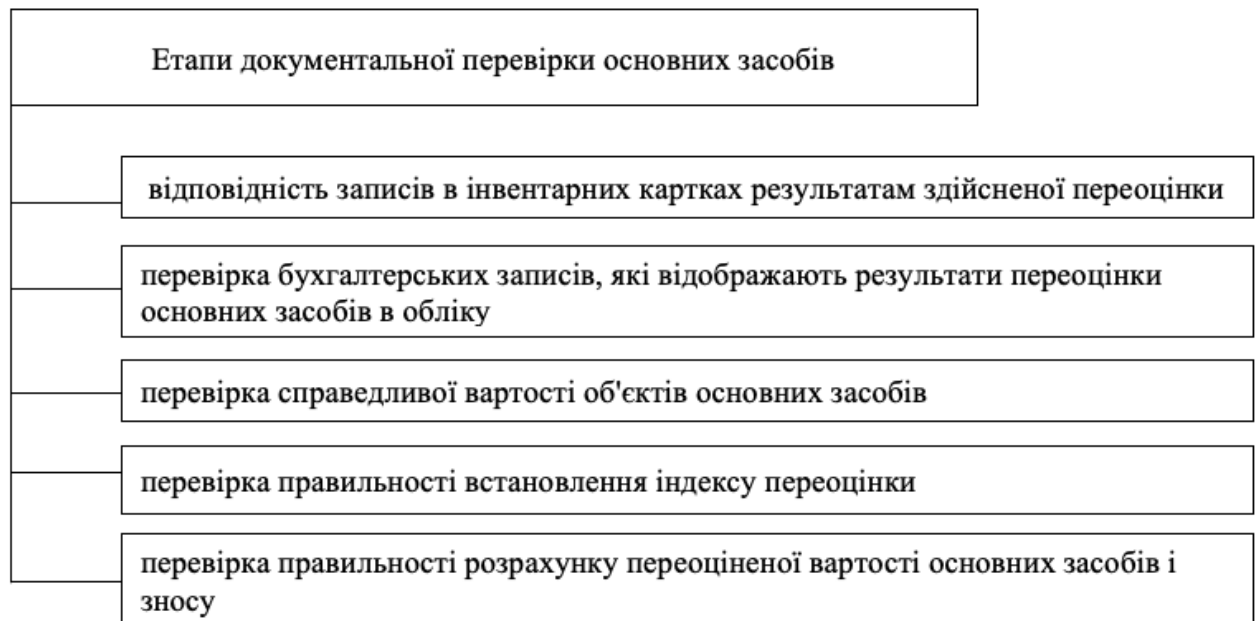

Рис. 3.1. Документальна перевірка основних засобів

Одним із методів відображення у звітності реальної вартості основних засобів є їх переоцінка. Переоцінка здійснюється або як дооцінка необоротних активів або як їх уцінки. Якщо дотримуватись на стандарт бухгалтерського обліку №7 то там дана конкретна рекомендація, що переоцінку необхідно здійснити, якщо справедлива вартість об'єкта основного засобу відрізняється більш ніж на 10% від аналогічного на ринку. і тут ми стикаємося з поняттям

справедлива вартість яка у нормативних документах чітко не визначена і ми знаємо що існує досить багато визначень. Через розмитість поняття «справедлива вартість» та відсутність процедури здійснення переоцінки багато підприємств у тому числі й досліджуване підприємство не проводять своєчасно переоцінку основних засобів. З іншого боку стандарти бухгалтерського обліку носять рекомендаційний характер для приватних підприємств які можуть не дотримуватися чітко зазначених у стандарті нормативів.

Завжди проблемним для підприємства було списання основних засобів по яким не закінчився строк корисного використання. Проблема знаходиться в площині нарахування амортизації і терміну корисного використання. Це основні засоби за якими моральне старіння настає швидше за фізичний знос. І тут існує проблема дострокового списання основного засобу що виникає у зв'язку з нормами податкового законодавства. До таких основних засобів відносяться засоби комунікації та оргтехніка, які застарівають швидше ніж закінчується термін їх використання. Якщо списати таку техніку достроково то недонарахована сума амортизації вплине на витрати підприємства і зменшить оподатковуваний прибуток який за будь-якої комплексної податкової перевірки може бути оскаржено співробітниками фіскальної служби України. Тому підприємства стикаються з проблемою необхідності зберігання основних засобів навіть якщо ними не користуються протягом вже тривалого періоду і крім зберігання необхідним є проведення інвентаризації таких засобів техніки.

Не менш важливим є інвентаризація основних засобів отриманих в оренду. І тут необхідно звітувати про стан необоротного активу перед орендодавцем. Перевірка орендованих основних засобів має починатися з вивчення договірних зобов'язань за договором оренди. Тому перш за все потрібно звернути увагу на умови використання об'єкта оренди і на зобов'язання щодо підтримки отриманого в оренду активу у працездатному стані.

Отже контроль основних засобів є дійсно дуже трудомістким процесом. І цей процес складний не стільки тому що підприємства має ретельно стежити за

станом техніки та вкладати гроші в переоснащення в ремонті основних засобів і здійснювати їх переоцінку стільки через те, що стикається з безліччю нерегульованих факторів у нормативно-правових документах і розбіжностями в бухгалтерському та податковому обліку.

3.2. Напрями удосконалення організації контролю основних засобів на підприємстві

Недоліки в обліку основних засобів часто можуть призвести до недостовірної фінансової звітності. Сфера основних засобів занадто часто розглядається керівництвом як нижчий пріоритет, тому її легко ігнорувати. Процедури контролю основних засобів не завжди виконуються належним чином, однак основні засоби зазвичай є дуже важливою статтею у фінансовій звітності. Ми рекомендуємо спочатку прийняти політику капіталізації основних засобів, а керівництво має дотримуватися всіх процедур щодо основних засобів. Нижче наведено деякі важливі компоненти, які допомагають посилити внутрішній контроль основних засобів:

- порогова сума капіталізації (яка може змінюватися залежно від розміру підприємства), якої має постійно дотримуватись керівництво;
- відповідний опис активу, ідентифікаційний ярлик, інформація про місцезнаходження та серійний номер включені для кожного активу;
- розумне присвоєння розрахункового терміну експлуатації, що амортизується;
- дооцінка та уцінка на протязі фінансового року періодично переглядаються та аналізуються.

Однією із складових контролю є проведення аналізу стану основних засобів, адже це дає можливість виявити недоліки в обслуговуванні основних засобів та допомогти з розумінням стану основних засобів оскільки бухгалтер який нараховує амортизацію чи списує кошти на поліпшення споруди чи

механізму навіть не знає як виглядає основний засіб.

Операції з основними засобами зазвичай представляють собою придбання та вибуття активів і віднесення відповідних витрат до звітності через витрати на амортизацію. Внутрішній контроль за придбання основних засобів є простими, легко перевіряються.

Таблиця 3.1

Оцінка руху та функціонального стану основних засобів

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношення у % 2020 р. до 2016 р.
Вартість основних засобів на початок року	94707,0	115314,0	139286,0	193818,0	222660,0	235,10
Надійшло за рік	-	-	54532,0	29181,0	-	-
Вибуло за рік	-	-	-	339,0	-	-
Вартість основних засобів на кінець року	115314,0	139286,0	193818,0	222660,0	255210,0	221,32
Нараховано амортизації за рік	5232,0	5457,0	7913,0	10291,0	12384,0	236,70
Знос основних засобів:						
а) на початок року	21372,0	26604,0	32061,0	39974,0	50265,0	235,19
б) на кінець року	26604,0	32061,0	39974,0	50265,0	62649,0	235,49
Річний приріст(+) або зменшення(-), тис.грн.	20607,00	23972,00	54532,00	28842,00	32550,00	157,96
Темп зростання (зниження), %	121,76	120,79	139,15	114,88	114,62	-7,14
Темп приросту (зменшення), %	21,76	20,79	39,15	14,88	14,62	-7,14
Коефіцієнт оновлення, %	-	-	28,14	13,11	-	-
Коефіцієнт вибуття, %	-	-	-	0,17	-	-
Період оновлення (можливого повного вибуття), років	-	-	3,55	7,73	-	-
Коефіцієнт заміни (простого відтворення), %	-	-	-	1,16	-	-
Коефіцієнт розширення (розширеного відтворення), %	-	-	100,00	98,84	-	-
Період обороту, років	20,07	23,33	21,05	20,24	19,29	96,13
Коефіцієнт зносу, %:						
а) на початок року	22,57	23,07	23,02	20,62	22,57	0,01
б) на кінець року	28,09	27,80	28,70	25,93	28,14	0,05
Коефіцієнт придатності, %:						
а) на початок року	77,43	76,93	76,98	79,38	77,43	-154,86
б) на кінець року	71,91	72,20	71,30	74,07	71,86	-0,05

Аналізуючи розраховані коефіцієнти перш за все маємо звернути увагу на збільшення вартості основних засобів на 135,1%. При цьому надходження за

останні п'ять років склало 83,7 млн.грн., а вибуття лише 337 тис.грн.

Розуміючи весь обсяг необоротних активів підприємства для їх контролю на підприємстві функції контролю за їх станом і переміщенням покладено на бухгалтера з обліку необоротних активів та головного механіка якій відповідає за стан техніки та своєчасне інформування керівництва підприємства про будь-які зміни. Проте вважаємо за потрібне для покращення стану контролю на підприємстві закріпити даний функціонал за особою яка б здійснювала контроль оборотних і необоротних активів підприємства.

Також доцільним буде скоротити періоди проведення перевірок, що дасть можливість своєчасного реагування при необхідності проведення ремонту чи модернізації об'єкту основного засобу.

Одним із ключових етапів утримання об'єктів основних засобів є їх капіталізація. Ключем до правильної програми капітальних інвестицій є розуміння активів, якими володіє підприємство і застосування основних інженерних принципів до їх оцінки, включаючи стан, продуктивність та очікуваний термін служби. Щоб зробити ці оцінки, спочатку потрібно зрозуміти що таке рекапіталізація. Це процес продовження терміну корисного використання активів шляхом обслуговування чи ремонту та капітальних інвестицій, щоб підтримувати їх у прийнятному стані та придатному для використання. По суті, це частина управління активами життєвого циклу. Зауважимо, що рекапіталізація стосується не лише старого, застарілого або зношеного обладнання та приміщень.

Усі об'єкти повинні проводити щорічну оцінку. Це включає перерахування та аналіз стану основних активів. Щоб мінімізувати зусилля можна включати до рекапіталізації лише активи більшої цінності або критичності.

Зрештою об'єкт експлуатації має бути оцінений спеціалістами з технічного обслуговування та експертами які повинні оцінити стан кожного перерахованого активу на основі таких проблемних сфер: продуктивності і функціональності та галузевих тенденцій.

При оцінці фактичного стану активів слід враховувати багато факторів зокрема:

1. Надійність – перевіряють історію технічного обслуговування та кількість збоїв, обсягів виконаних робіт, витрат на ремонти тощо.

2. Вік – треба порівняти вік обладнання з «очікуваним стандартним терміном служби обладнання» для даного типу активу та потужності, тобто обсягу завантаження тощо.

3. Застарілість — перевірити на доступність запчастин або послуг, а також на те що нові технології чи нормативні вимоги зроблять існуючий актив застарілим.

4. Доцільність та відповідність сучасним вимогам. Багато разів питання безпеки навколишнього середовища або якості стають у центрі уваги державних органів і те на скільки безпечний об'єкт основного засобу для навколишнього середовища може дорого коштувати підприємству та впливати на адекватність володіння даним активом.

5. Інциденти, що траплялись на виробництві а також втрати через простой або безпеку чи незадовільну якість роботи тощо.

Тому перш ніж приймати рішення про модернізацію основного засобу треба оцінити вартість ремонту та скласти бюджет витрат добре вивчивши зовнішнє середовище (рис.3.2).

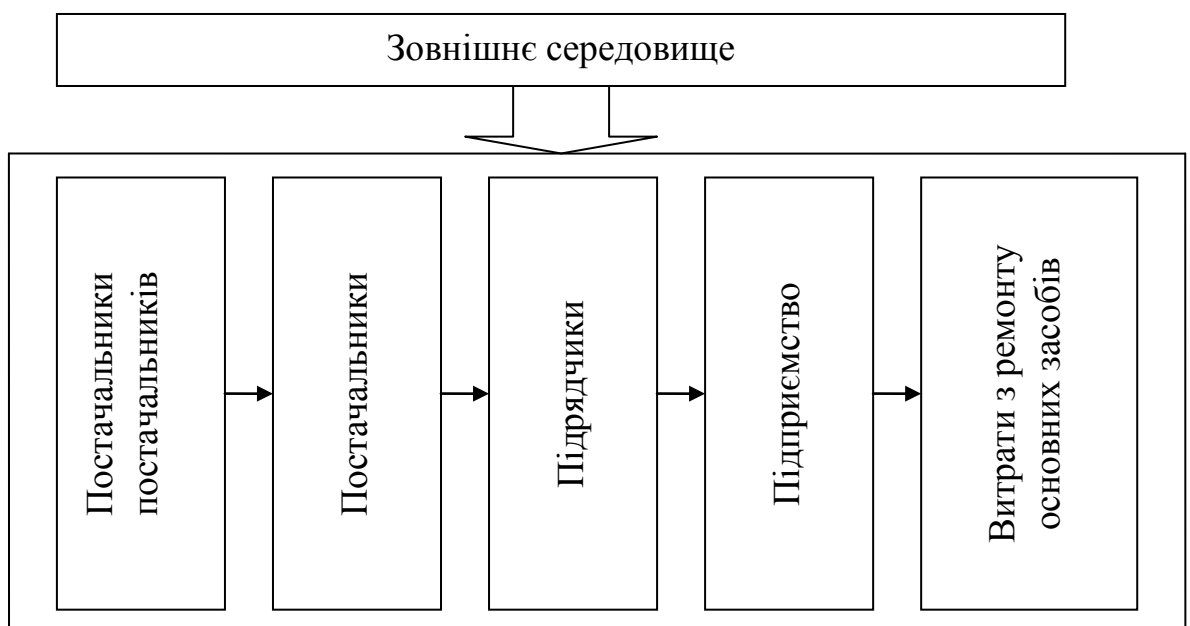

Рис. 3.2. Ланцюжок формування затрат на ремонт основних засобів

Вивчення ринку надає ряд переваг суб'єкту підприємницької діяльності адже дозволяє розуміти достовірність понесених витрат та переконатись у правильності прийнято рішення щодо використаних у роботі методів та здійсненого вибору.

Що ж до рівня рівнів і видів цін необхідно першу чергу орієнтуватися на ринкові ціни але з урахуванням розуміння як працює бізнес середовище. І далеко не завжди ціна залежить від певного рівня цін на ринку так як дуже часто ціну визначає вміння продати. Для підприємства, яке хоче отримати якісні послуги за оптимальними цінами, потрібно в першу чергу звернути увагу на довідкові ціни та цінні тендерних торгів, а також на пропоновані ціни постачальниками і надавачами послуг (рис. 3.3).

Рис. 3.3. Зміст та використання певних видів цін для контролю собівартості ремонту основних засобів

В процесі проведення ремонтних робіт потрібно визначитись із їх вартістю. Важливим при цьому є розуміння що ціна відремонтованого об'єкту

не перевищить вартість нового обладнання чи техніки. Тому потрібно ставитись до цін надзвичайно уважно і перш ніж приступити до ремонту треба провести певний моніторинг щодо визначення вартості подібних об'єктів на ринку.

Для підприємства актуальним є створення служби незалежного аудиту. Внутрішній аудит – це об'єктивна діяльність з надання інформації та консультацій, призначена для підвищення вартості та покращення діяльності організації. Внутрішній аудит проводиться для усунення розриву між керівництвом та власником бізнесу.

Внутрішній аудит пропонує управління ризиками та оцінює ефективність внутрішнього контролю, корпоративного управління та облікових процесів компанії. Внутрішній аудит надає керівництву та раді директорів послугу з доданою вартістю, де недоліки в процесі можуть бути виявлені та виправлені до зовнішнього аудиту.

Внутрішній контроль — це процеси та процедури, які впроваджуються компанією для забезпечення цілісності її фінансової та бухгалтерської інформації, сприяння підзвітності та запобігання шахрайству. Прикладами внутрішнього контролю є розподіл обов'язків, дозвіл, вимоги до документації, а також письмові процеси та процедури. Внутрішній аудит спрямований на виявлення будь-яких недоліків у внутрішньому контролі компанії.

Окрім забезпечення дотримання компанією законів та нормативних актів, внутрішні аудити також забезпечують певний рівень управління ризиками та захист від потенційного шахрайства, марнотратства чи зловживань. Результати внутрішнього аудиту надають керівництву пропозиції щодо вдосконалення поточних процесів, які не функціонують належним чином, які можуть включати системи інформаційних технологій, а також управління ланцюгом поставок. Кібербезпека стає все більш важливою, оскільки компаніям потрібно захищати свою конфіденційну електронну інформацію від атак ззовні.

Внутрішні аудити можуть проводитися щодня, щотижня, щомісячно або щорічно. Деякі відділи можуть проходити аудит частіше, ніж інші. Наприклад, виробничий процес може перевірятися на щоденній основі для контролю якості, тоді як відділ кадрів може проходити лише раз на рік. Аудити можуть бути заплановані, щоб дати керівникам час для збору та підготовки необхідних документів та інформації, або вони можуть стати несподіванкою, особливо якщо підозрюється неетична чи незаконна діяльність.

Методи оцінки гарантують, що внутрішній аудитор отримує повне розуміння процедур внутрішнього контролю та того, чи дотримуються працівники директив внутрішнього контролю. Щоб уникнути порушення повсякденного робочого процесу, аудитори починають з методів непрямой оцінки, таких як перегляд блок-схем, посібників, відомчої політики контролю чи іншої існуючої документації. Якщо задокументовані процедури не дотримуються, може знадобитися пряме обговорення з персоналом відділу.

Процедури аудиту на місцях можуть включати узгодження транзакцій, підрахунок матеріальних запасів, розрахунки аудиторського сліду та звірку рахунків, як того вимагає законодавство. Методи аналізу можуть перевіряти випадкові дані або цільові конкретні дані, якщо аудитор вважає, що процес внутрішнього контролю потребує покращення.

Звітність внутрішнього аудиту включає офіційний звіт і може включати попередній або проміжний звіт у стилі службової записки. Проміжний звіт, як правило, містить чутливі або значущі результати, про які, на думку аудитора, рада директорів повинна знати негайно. Остаточний звіт містить резюме процедур і методів, використаних для завершення аудиту, опис висновків аудиту та пропозиції щодо покращення внутрішнього контролю та процедур контролю. Офіційний звіт розглядається з керівництвом та обговорюються рекомендації щодо покращення. Щоб переконатися, що нові рекомендації були впроваджені та покращили ефективність роботи, необхідні подальші дії через певний період часу.

Висновки до третього розділу

1. Оскільки підприємство має в наявності достатньо велику кількість основних засобів то перевірка їх стану і переміщення має велике значення для керівництва товариства. В господарстві за необхідності створюються ревізійні комісії для перевірки техніки и споруд, проте досвід показав що невелику за габаритами основні засоби контролювати складніше і саме вони є об'єктом розкрадання чи втрати.

2. Відповідальність за організацію контролю несе керівник підприємства, а на призначених членів комісії покладено відповідальність за дотримання порядку проведення перевірок, за повноту та точність фіксування інформації про майно підприємства.

3. Одним із способів ефективно використовувати техніку і обладнання є ретельний догляд за їх станом. Звичайно ж на підприємстві піклуються про стан технічних засобів проте впровадження бюджетування витрат на ремонти і модернізацію допоможе оптимізувати витрати та дотримуватись графіку ремонтів.

4. Проведення аналітичних процедур дозволить зрозуміти на скільки ефективно використовується техніка і обладнання та допоможе своєчасно уникнути ситуацій з надмірним витрачанням коштів на закупівлю нового обладнання чи його ремонтом.

5. Розуміючи обсяги виробництва та вартість активів підприємства рекомендуємо поряд із внутрішнім контролем обов'язково залучати незалежних аудиторів для достовірної оцінки майна підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Проведе дослідження дозволяє сформулювати наступні висновки:

1. Облік основних засобів організації має далекосяжні наслідки. Як зазначалося раніше, в залежності від типу установи, основні засоби можуть являти собою найбільшу статтю на балансі. Тому дефіцит обліку основних засобів може призвести до неточності фінансової звітності, що може зашкодити довірі керівництва з акціонерами, кредиторами та постачальниками.

Підприємство використовує чисту балансову вартість існуючих основних засобів за бухгалтерськими записами для допомоги в переговорах при придбанні суб'єктів господарювання. Чиста балансова вартість основних засобів може слугувати свідченням їх призначення.

2. Аудитори все ще вважають, що основні засоби мають низький ризик. Але треба розуміти наслідки відсутності точного обліку основних засобів. Здатність вести точні записи може бути дуже складною для організацій, особливо великих.

3. Підприємство має письмові політики та процедури для придбання капітальних активів. У багатьох випадках ці процедури діють роками, без оновлень зміни в бізнесі, правилах та економіці. іноді, процедури оновлюються, але не застосовуються ефективно.

4. Бухгалтерський облік в господарстві автоматизовано і здійснюється за допомогою бухгалтерської програми «1С: Бухгалтерія», а також використовуються програми: М.е.доc, Клієнт-банк , «Вчасно» і «Птах». Первинні документа та деякі внутрішні звіти складаються вручну. Облік ведеться дотримуючись П(С)БО і чинним законодавством. На підприємстві не складено наказ про облікову політику підприємства.

5. При здійсненні фінансово аналізу АВ ТОВ «Агроцентр К» проведено узагальнену комплексну (рейтингову) оцінку фінансового стану підприємства. Підприємство має високі рейтингові показники, які дещо знизились за станній рік.

6. Облік основних засобів здійснюється бухгалтером з обліку необоротних активів, та контролюється головним бухгалтером. Амортизація нараховується прямолінійним і виробничими методами. Первинні документи використовуються стандартного зразка. Аналітичний облік здійснюють в розрізі об'єктів, та по групах засобів.

7. Встановлено, що контроль наявності основних засобів доцільно починати з перевірки їх збереження. Найкращим методом перевірки є інвентаризація. При цьому перевіряється не лише наявність а і технічний стан основного засобу;

Для усунення недоліків в організації та веденні обліку основних засобів та проведенні аудиту в господарстві пропонуємо:

- при проведенні підсумків щорічної інвентаризації потрібно проводити аналіз використання основних засобів, робити висновки щодо доцільності використання, чи реалізації тих чи інших основних засобів;

- витрати на капітальний та поточний ремонт основних засобів в практиці важко відокремити, тому запропоновано з'єднати ці два види ремонту та обліковувати їх по одному рахунку «Резерв майбутніх видатків та платежів», по аналогії з іншими видами резерву;

- застосовувати періодичний метод ремонту при ремонті універсального обладнання, будівель та споруд для чого слід згрупувати об'єкти основних засобів за термінами використання. Розраховуючи середній коефіцієнт придатності групи основних засобів встановлювати терміни та обсяги ремонтів, які будуть уточнюватись даними загального та часткового оглядів об'єктів основних засобів;

- запровадити бюджетування витрат на технічне обслуговування оскільки вони здійснюються на регулярній основі для підтримки роботи активу в оптимальному стані. Актив потребує постійного технічного обслуговування протягом терміну служби щоб підтримувати його в належному робочому стані а бюджетування допоможе ефективно витратити кошти;

- важливо дотримуватися політики і періодично переглядати їх, щоб

забезпечити їх продовження ефективність і практичність.

- запровадити проведення внутрішнього аудиту на постійній основі шляхом створення відділу внутрішнього аудиту. Для такого підприємства як АВ ТОВ «Агроцентр К» створення служби внутрішнього аудиту є необхідністю, оскільки це допоможе підприємству в майбутньому нівелювати ризики діяльності визначати і слабкі місця при виробництві продукції та обслуговуванні клієнтів.

Впровадження розроблених пропозицій дасть змогу покращити стан і обліку і аудиту основних засобів у господарстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баб'як Н.Д. Вплив амортизаційних відрахувань на результати фінансово-господарської діяльності підприємств / Н.Д. Баб'як // Фінанси України.-2011.-№11.-С. 34.
2. Батіщев В. Методи нарахування амортизації: вибір повинен бути усвідомленим / В. Батіщев // Бухгалтерія. – 2014. – 23 липня (№ 30). – С. 127-132.
3. Білик М.Д. Організація і методика аудиту сільськогосподарських підприємств: Підручник. /М.Д. Білик//. – К.: КНЕУ, 2013. – 628 с.
4. Білоусов А. Відображення в обліку результатів інвентаризації основних засобів і нематеріальних активів /А. Білоусов // Все про бухгалтерський облік. – 2012. – 6 грудня (№ 114). – С. 21-24.
5. Білоусов А. Шляхи гармонізації бухгалтерського та податкового обліку основних засобів/А. Білоусов // Бухгалтерський облік і аудит. 2012. -№11. - С. 11-16.
6. Бондар М.І. Концепція вдосконалення обліку капітальних інвестицій /М.І. Бондар // Бухгалтерський облік і фінанси АПК. – 2010. - №12. – С19-28.
7. Бондар О. До питання оцінки основних засобів підприємства в бухгалтерському обліку /О. Бондар // Бухгалтерський облік і аудит, 2015. -№3. - С. 23-28.
8. Бруханський Р.Ф. Специфіка обліку орендних відносин у сільському господарстві України/ Р.Ф. Бруханський // Бухгалтерський облік і фінанси АПК. – 2007. - №12. – С31-36.
9. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник. - 3-тє вид., перероб. і допов. / [М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, Л.Г. Панченко та ін.]. За ред. проф. М.Ф. Огійчука/. – К.: Алерта. – 2006. –878с.
10. Бухгалтерський облік у сільському господарстві України. Підручник для сільськогосподарських вузів. [В.Я. Плаксієнко, Л.М. Письмаченко, Є.І. Рябий] /Під редакцією В.Я. Плаксієнка/. Дніпропетровськ,

2008.-490с.

11. Буряковський В.В. Финансы предприятий: Учеб. Пособие / В.В. Буряковский, В.Я. Кармазин, С.В. Каламбет – Под. Ред. В.В. Буряковского.- Дніпропетровськ: Пороги, 2010. – 245с.

12. Вітвицька Н. С., Кузьмінська О. Е. Контроль і ревізія: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / Н.С. Вітвицька, О.Е. Кузьмінська. – Київський національний економічний ун-т — К. : КНЕУ, 2000. — 165с.

13. Голов С. Справедлива вартість та її місце в системі оцінок бухгалтерського обліку / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. - №4.-С.3-18.

14. Гордієнко М. Визначення терміну корисного використання основних засобів / М. Гордієнко, М. Михайлов, О. Пасько // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2014. - №2. – С.25-26.

15. Городянська Л. Амортизація: функції, фінансовий механізм управління, концептуальні підходи до розробки загальної методики обліку амортизації / Л. Городянська // Актуальні проблеми економіки. -2011.-№.2. - С. 57-68.

16. Городянська Л. Відтворення необоротних матеріальних ресурсів у вітчизняній обліково-аналітичній системі / Л. Городянська // Бухгалтерський облік і аудит. - 2008. - №9. – С.4-8.

17. Городянська Л. Податковий і бухгалтерський облік амортизації на підприємстві / Л. Городянська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 2. – С. 12-18.

18. Городянська Л. Нарахування амортизації в єдиній системі /Л. Городянська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. - №7 – С.37-40.

19. Губачова О.М. Становлення облікової політики та її вплив на показники звітності підприємства / О.М. Губачова, В.А. Куценко // Бухгалтерський облік і фінанси АПК. – 2011. - №11. – С21-29.

20. Гудзинський О. Амортизація в оновленні основних засобів праці / О. Гудзинський, Г. Кірейцев, В. Савчук // Бухгалтерія в сільському господарстві. -

2010. - №7.– С.16-20.

21. Дорош Н. І. Аудит: методика і організація: підручник / Н. І. Дорош. - К.: «Знання», 2011. – 402 с.

22. Журавель Н. Методи нарахування амортизації основних засобів у бухгалтерському обліку / Н. Журавель // Баланс, 2011. -№16. - С. 5-6.

23. Закон України «Про аудиторську діяльність», від 22 квітня 1993 року. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України офіційний веб-портал - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/158/96-%D0%BF%D0%B2>

24. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зі змінами та доповненнями за станом на 22.06.00 р. № 1829-III від 16.07.99 р. № 996-XIV. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=83753.

25. Закон України «Про охорону праці» від 21 листопада 2002 року [Електронний ресурс] / Верховна Рада України офіційний веб-портал - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>

26. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 16 грудня 1997 р. № 723/97-ВР, у редакції від 16 січня 2004 р. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>

27. Зюкова М. М. Проблеми обліку основних засобів в умовах дії Національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні / М. М. Зюкова // Регіональні перспективи (укр.). - 2010. - № 2. – 19-21 с.

28. Коваленко А. Н. Бухгалтерський облік в Україні. Від теорії до практики: посібник / А. Н. Коваленко. – Дніпропетровськ: ВВК «Баланс -Клуб», 2010. – 656 с.

29. Крупка Я. Д. Фінансовий облік: підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. Я. Микитюк – К.: «Хай-Тек Прес», 2011. – 544 с.

30. Лишиленко О. В. Фінансовий облік: підручник / О. В. Лишиленко. - К.: Центр учбової літератури, 2009. – 556 с.

31. Наумчук О. А. Основні засоби: зміст і принципи облікової політики / О. А. Наумчук // Бухгалтерія в сільському господарстві - 2012. - №10. – С. 22-

26.

32. Олексенко Т. Документооборот на підприємстві / Т. Олексенко // Как организовать бухгалтерський учт на підприємстві.- 2009. - №1. – С. 43-51.

33. Орлова В. К. Фінансовий облік: навч. посіб. / В. К. Орлова, М. С. Орлів, С. В. Хоми. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 510 с.

34. Павлюк И. Бухгалтерский учет переоценки основных средств / И. Павлюк // Бухгалтерский учет и аудит (рус.). - 2016. - №7. – 3-11 с.

35. Падалка К. Основні засоби / К. Падалка // Главбух. - 2017. - № 21. – С. 106-146

36. Податковий кодекс України. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України офіційний веб-портал - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

37. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України офіційний веб-портал - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>

38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28 липня 2000 р. № 181. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00>

39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України офіційний веб-портал - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24 грудня 2004 р. № 817 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05>

41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність», затверджено

наказом Міністерства фінансів України від 07.11.2003 р. № 617 (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

42. Положення про проведення планово – попереджувального ремонту виробничих будівель і споруд, затверджене постановою Держбуду СРСР від 29.12.73 р. № 279. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dtkk.com.ua/show/2cid01213.html>.

43. Положення про технічне обслуговування і ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту, затверджене наказом Мінтрансу України від 13.03.98 р. №102 доповненнями. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dtkk.com.ua/show/1cid01208.html>.

44. Потриваєва Н. В. Сучасні проблеми обліку основних засобів в системі діючого законодавства [Електронний ресурс] / Н. В. Потриваєва, В.В. Погорелова // Інноваційна економіка. – 2014. – № 3. – С. 228–232. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2014_3_34

45. Руденко Є. Основные средства и основные фонды: порядок учета / Є. Руденко // Спецвыпуск Налоги и бухгалтерский учет. - 2009. - №13. – С.20

46. Савельєва Г. Ю. Основні засоби: проблеми сучасного обліку / Г. Ю. Савельєва // Держава та регіони. Наук-практ. журнал. Серія: Економіка та підприємництво. - 2011. - №4. – С. 241-245

47. Савченко В. А. Аудит: Навч. посібник / В. А. Савченко : КНЕУ, 2012. – 322 с.

48. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. / Я. О. Серіков – Харків, ХНАМГ, 2007. – 227с.

49. Столяр Л. Г. Особливості обліку поточного та капітального ремонту основних засобів / Л. Г. Столяр // Економіка. Управління. Інновації. – 2016. - №2. – С. 22 – 30.

50. Сук Л. Економічний зміст і призначення класів рахунків / Л. Сук // Бухгалтерія в сільському господарстві, 2013 . – №1-2 . – С. 54-60.

51. Сук Л. Облік Основних засобів / Л. Сук, П. Сук // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2011. - № 3 . – С. 23-28.
52. Сук Л. Облік переоцінки основних засобів / Л. Сук // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2007. - № 7. –С. 2-5.
53. Сук П. Які об'єкти відносяться до основних засобів / П. Сук // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2009. - № 17. – С. 10-11.
54. Технічне обслуговування, ремонт і покращення власних основних засобів // Все про бухгалтерський облік. – 2010. – 28 жовтня (№ 99). – С. 21.
55. Тихомиров С.Н. Уточненные сроки полезного использования объектов основных средств / С.Н. Тихомиров // Бухгалтерский учет и налоги. – 2008. - №11. – С.23-26.
56. Ткаченко Н. М. Особливості оцінки основних засобів: історія і сучасність / Н.М. Ткаченко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. - № 10. – С. 11-16.
57. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: Підручник / Н. М. Ткаченко - К. : А.С.К., 2009. – 784с.
58. Ткаченко Н. М. Особливості оцінки основних засобів: історія і сучасність / Н.М. Ткаченко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. - № 10. – С. 11-18.
59. Утенкова К. О. Аудит: навч. посіб. / К. О. Утенкова. – К.: Алерта, 2011. – 408 с.
60. Утенкова К. О. Облік основних засобів за національними і міжнародними стандартами [Електронний ресурс] / К. О. Утенкова // Облік і фінанси. – 2014. – № 2. – С. 79–83. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2014_2_12
61. Усач Б.Ф. Аудит: [підручник] / Б.Ф. Усач – К.: Знання-Прес, 2008. – 223 с.
62. Харитоновна А.М. Основні засоби / А.М. Харитоновна // Баланс Агро. – 2009. - № 9. –С. 20-22.
63. Хмель В. О. Економічний зміст і методика обліку витрат на

поліпшення основних засобів [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://webcache.googleusercontent.com...Cmzu9XxNE:www.kntu.kr.ua/statti/%25D6>

64. Хомин П. Відмінності фінансового і податкового обліку основних засобів / П. Хомин // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. - № 11. – С. 56-59.

65. Хомин П. Податковий і фінансовий облік у тлі синкретизму плану рахунків / П. Хомин // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – №8. – С. 12-19.

66. Цветкова Н. Принципи бухгалтерського обліку та звітності досвід застосування і розвиток / Н. Цветкова // Бухгалтерський облік і аудит. Науково-практичний журнал. – 2010. – №6. – С. 14-20.

67. Чехова І.В. Поновлення основних засобів підприємств галузі АПК: лізінг або кредит / І.В. Чехова // Держава та регіони. – 2014. - № 2. – С. 275-278.

68. Шевченко Н. О. Проблеми та шляхи удосконалення обліку основних засобів в сільськогосподарських підприємствах [Електронний ресурс] / Н. О. Шевченко // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. – 2014. – Вип. 84. – С. 155–162. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/zhpumus_2014_84_25

69. Шевченкова Л.Г. Основні засоби: що було, що буде / Л.Г. Шевченкова / Баланс. – 2010. - № 5. – С. 32-36.

70. Юрків Д. І. Удосконалення організації обліку основних засобів на підприємстві [Електронний ресурс] / Д. І. Юрків // Управління розвитком. – 2014. – № 11. – С. 60–62. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2014_11_26

71. Юрків Д. І. Удосконалення документального оформлення обліку основних засобів [Електронний ресурс] / Д. І. Юрків // Управління розвитком. – 2014. – № 9. – С. 105–107. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2014_9_45

72. Яблочна А.В. Удосконалення обліку необоротних активів / А. В. Яблочна // Матеріали I Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції 20-22 січня 2010р. : Актуальні питання економіки. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://udau.edu.ua/library.php?pid=950#_ftn3

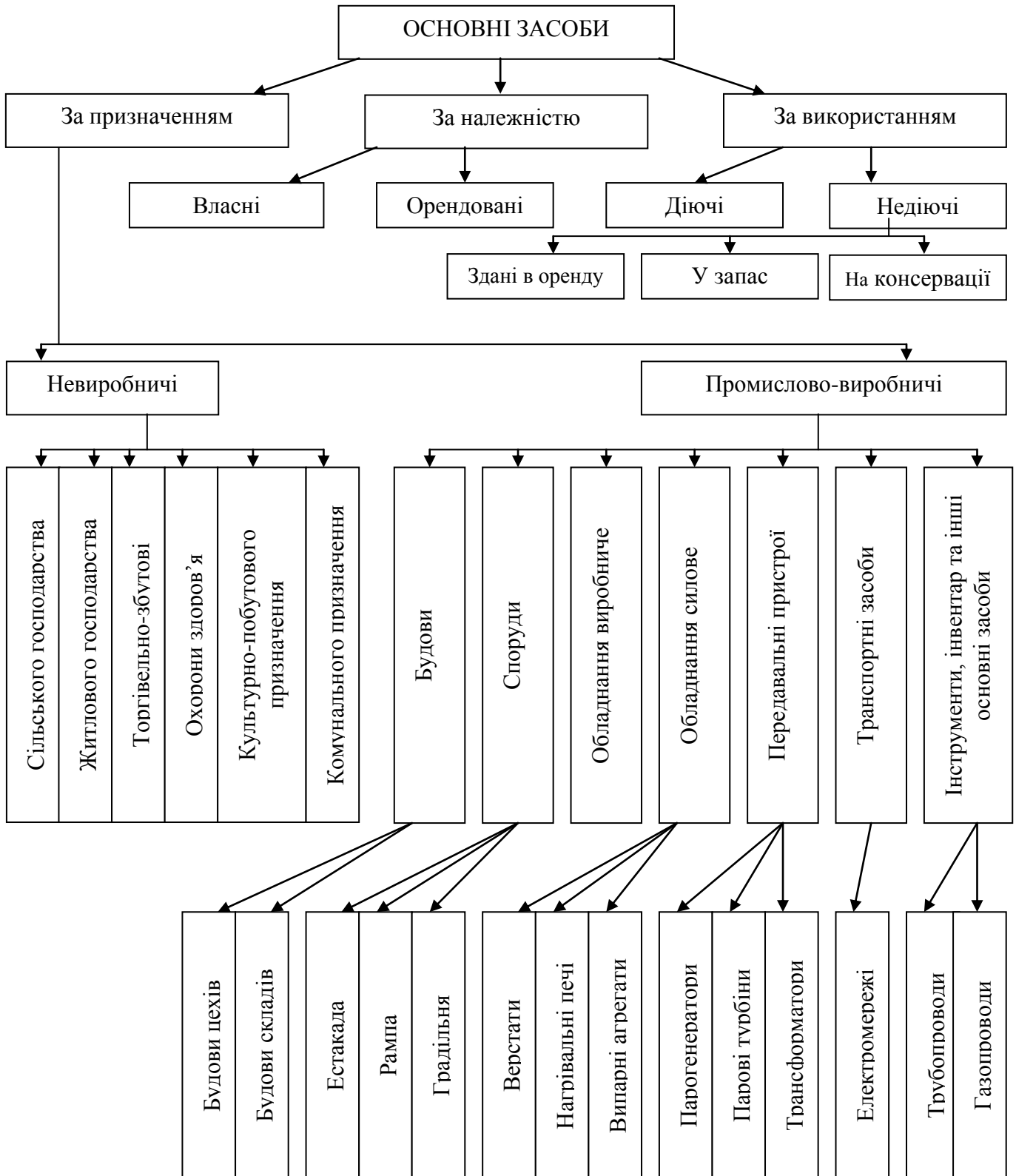
73. Яловега Л.В. Облік витрат на ремонт та поліпшення основних засобів: бухгалтерський і податковий аспект [Електронний ресурс] – Режим доступу: [file:///...Downloads/есnof_2013_10\(4\)__73.pdf](file:///...Downloads/есnof_2013_10(4)__73.pdf)

74. . Яремчук Н. Ф. Інформаційне забезпечення обліку та контролю нерухомості / Н.Ф. Яремчук // Економіка АПК. – 2013. - № 8. – С. 84-89.

ДОДАТКИ

Додаток А

Класифікація основних засобів за функціональним призначенням і галузевою ознакою та використанням та належністю

Додаток Б

Нарахування амортизації необоротних активів згідно ПКУ

Бухгалт. рахунок	Класифікація згідно ПКУ		Мінімально допустимі строки корисного використання, років	Метод амортизації, дозволений ПКУ
	Група	Найменування		
101	1	Земельні ділянки	Невизначений	Амортизація не нараховується
102	2	Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15	Усі методи ,крім методу прискореного зменшення ЗВ
103	3	Будівлі,	20	
		споруди, передавальні пристрої	15 10	
104	4	Машини та обладнання	5	Метод прискореного зменшення ЗВ або будь-який інший
		з них інформаційне обладнання, а саме:	2	
електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 2500 гривень				
105	5	Транспортні засоби	5	Метод прискореного зменшення ЗВ або інший
106	6	Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4	Усі ,крім методу прискореного зменшення ЗВ
107	7	Тварини	6	
108	8	Багаторічні насадження	10	
109	9	Інші основні засоби	12	Виробничий або прямолінійний
111	10	Бібліотечні фонди	Невизначений	1 метод: 50% при введенні +50% при списанні
112	11	Малоцінні необоротні матеріальні активи	Невизначений	або 2 метод: 100% при введенні
113	12	Тимчасові (нетитульні) споруди	5	Виробничий або прямолінійний
114	13	Природні ресурси	Невизначений	Амортизація не нараховується
115	14	Інвентарна тара	6	Виробничий або прямолінійний
116	15	Предмети прокату	5	Виробничий або прямолінійний
16	16	Довгострокові біологічні активи	7	Усі ,крім методу прискореного зменшення ЗВ

45.1.9. Нарахування амортизації в цілях оподаткування здійснюється підприємством за методом, визначеним наказом про облікову політику з метою складання фінансової звітності, та може переглядатися в разі зміни очікуваного способу отримання економічних вигод від його використання.

Нарахування амортизації за новим методом починається з місяця, наступного за місяцем прийняття рішення про зміну методу амортизації.

Додаток В

Комплексна (рейтингова) оцінка фінансового стану АВ ТОВ «Агроцентр К»

Показник	2016 р.		2017 р.		2018 р.		2019 р.		2020 р.		Питома вага (Vi, %) в інтегровано- му показнику
	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	
Показники ліквідності											
Коефіцієнт поточної ліквідності (загальний коефіцієнт покриття)	3,56	10	3,80	10	3,43	10	2,85	10	2,32	10	8
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,19	10	1,76	10	1,19	10	1,02	10	0,77	9	8
Показники ділової активності											
Період оборотності дебіторської заборгованості, днів	111,87	7	100,72	7	918,31	0	103,29	7	107,64	7	9
Період оборотності оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів, днів	134,70	6	125,38	6	122,96	6	139,28	6	134,08	6	9
Період оборотності активів, днів	406,98	8	308,37	9	2757,75	0	350,69	9	373,26	8	9
Показники фінансової незалежності											
Коефіцієнт фінансової незалежності, % (коефіцієнт концентрації залученого капіталу)	23,28	10	23,43	10	26,63	9	26,47	9	32,34	9	9
Частка оборотних активів, сформованих за рахунок власних коштів, % (коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів)	78,11	10	72,00	10	70,83	10	64,90	10	56,91	10	9
Показники рентабельності											
Рентабельність продажу, %	15,85	10	7,79	9	230,27	10	11,77	10	0,00	0	9
Рентабельність активів, % (загальна рентабельність (збитковість) капіталу)	11,45	10	7,08	10	22,33	10	8,88	10	0,00	0	9
Рентабельність капіталу, % (загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу)	14,02	10	9,09	9	30,06	10	12,08	10	0,00	0	9
Інші показники											
Знос основних засобів, % (коефіцієнт зносу основних засобів)	23,07	9	23,02	9	20,62	9	22,57	9	24,55	9	7
Інтегрований показник фінансового стану	8,62		8,53		7,18		8,62		5,75		100
Рейтинг фінансового стану	A		A		A		A		B		-